

A. HANS

EEN ZEEMANSHART

L. OPDEBEEK - UITGEVER - ANTWERPEN

A. HANS

EEN ZEEMANSHART

**Pentteekeningen van
Emiel Walravens.**

Waarin de lezer kennis maakt met het gezin van den
loods Janssen en bemerkt dat deze zeeman tracht
orde onder zijne zonen te houden.

— Koud, loods!

— Koud? Daar hebt gij toch geen klagen van!

— En waarom zou ik niet?

— Wat kunnen landkrabben over koude meespreken?

Die zitten overdag naast de stoof en 's nachts liggen ze in de pluimen, met de dekens tot aan hunnen neus opgetrokken. Maar, zooals ik, van 's avonds tot 's morgens op de brug van een schip te staan, in open zee, met den snuit vlak in den wind, dat is een ander spel. En daarvan weet ik mee te spreken! Dan kunt ge voelen of 't koud is! Nu gegroet, tot ziens!

En voort spoedde zich de zeeman blijde de doorgestane vermoeienissen en de koude te kunnen vergeten bij den huiselijken haard. Loods Janssen, die, gewapend met oliezak en waterlaarzen, van zee kwam, was een forsche veertigjarige. De uniform met koperen knopen paste hem goed en de blauwe klak, met rechte klep, stond wat achterover op het hoofd. Onze vriend droeg zijne overjas op den arm, als wilde hij de landkrabben in het kleine havenstadje toonen, dat hij hunne koude niet telde.

— Vader, vader! klonk eene heldere stem.

— Frans! Hoe gaat het thuis?

— Mag ik uwe jas en uwe laarzen dragen? vroeg de

knaap, de zoon van den loods, die den welstand van moeder en broer Wouter zoo natuurlijk vond, dat hij het niet de moeite waard achtte, zulks mede te deelen.

— En zijt ge braaf geweest, Frans?

De jongen antwoordde natuurlijk bevestigend, ofschoon hij geen drie minuten geleden de emmer van de dienstmeid des burgemeesters omvergeworpen had, om daarna bij Broos, een eervol rentenier, bellekentrek te doen.

Weldra was Janssen thuis. Vroolijk groette hij zijne

vrouw en zijn tweede kind, waarna hij zich met eenen zucht van verlichting in zijn grooten zetel liet neervallen.

— Een Engelschman binnengebracht... een drommelschen, lastigen kerel... die Engelschen weten alles beter... ze zijn moeilijk, maar royaal, vertelde de loods en hij overhandigde aan moeder de vrouw een bankbriefje, dat de Britsche kapitein hem geschonken had uit tevredenheid over het veilig binnenbrengen van zijn vaartuig.

Intusschen werd de deur opengestoken; iemand kwam door de gang, en een lang, mager gezicht vertoonde zich in de opening.

— Zeg, loods Janssen, krijschte de vrouw aan wie dat uitgestrekt gelaat behoorde, ik moet u...

Maar de zeeman viel haar in de rede, roepende:

— Kom toch binnen en doe die deur toe! We stoken de kachel niet, om de gang te verwarmen!

De vrouw voldeed aan 't verzoek of beter aan het bevel.

— En wat is er nu? vroeg de loods ongeduldig, terwijl zijne echtgenoot donker keek.

— Wel, hernam de vrouw, ik moet u eens spreken over uwe kinderen. 't Is eene schande groot, zooals ze over de straat loopen en de eerzame burgers kwellen.

— Buurvrouw Bet, ge hebt u daar niets van aan te trekken, onderbrak Janssen. Zeg mij, hebben ze u last veroorzaakt?

— Ze doen ieder kwaad. Verleden week hebben ze Toon, den halflammen leurder, omvergetrokken!

— Dat is niet waar! riep Frans, terwijl een hoogrood zijne wangen kleurde. Uw jongen, uw valsche Stan, heeft het gedaan!

— Mijn Stan is een braaf kind, hernam de buurvrouw.

— Maar wat weerga, Bet, zei de loods boos wordende, wat komt ge nu eigenlijk doen?

Wat kan 't mij schelen, of uw Stan een brave jongen

is. Veel geluk er mee, dan! Ik vraag of Frans en Wouter u gekweld hebben.

— Ik heb er altijd verdriet van. Waarlijk, loods, als ge ze niet eens ferm...

— Wat hebben ze u gedaan?

— Mij? Oh, zooveel! Mijn harte schreit, als ik ze daar zie slenteren...

— 't Is nu genoeg! viel de zeeman driftig in. Daar is de deur en zoo ge niet rap weg zijt zal ik u buiten loodsen.

— 't Is verschrikkelijk! Ze groeien op voor galg en rad! En of ik het ook al tegen uwe vrouw zeg...

— Weg mensch! kreet Janssen, recht springende.

Hij greep Bet bij den arm en stak haar zonder plichtplegingen op straat.

— Akelig wijf! mompelde hij, in de kamer terugkeerende. Maar misschien heeft ze wel gelijk, al moet ze haar langen neus niet in andermans zaken steken. Moeder, zeg mij, zijn de jongens braaf geweest?

— Niet altijd, antwoordde Janssens echtgenoot op een toon, welke bewees, dat ze liever zou gezwegen hebben.

— Vertel dan eens op! Ik wil gaarne gerust zijn op zee. Wat hebben ze uitgevoerd?

— Frans heeft gevochten en kwam met gescheurde kleeven thuis.

— Vader, de zoon van den notaris verweet mij voor zeerat en toen heb ik hem afgetroefd! riep de betichte haastig.

— Hm, kuchte de loods. Moeder, wat nog? vervolgde hij.

— Wouter is uit de school gezonden.

— Dat is erger! Zeg, bengel, waarom heeft de meester u buiten gezet?

De knaap stond verlegen.

— Als ge niet eerlijk opbiecht, ga ik het zelf aan den onderwijzer vragen, dreigde Janssen.

Wouter begrijpende, dat de meester zijne schuld niet verschoonen zou, wat hij zelf wel doen kon, vertelde stotterend:

— Ik heb Arnoudt Lammers in zijn been geprikt.

— Zoo, en daarvoor gaat ge naar school? Dat is leeren, nietwaar deugniet? Moet ge later als een ezel door de wereld zwalken? Al heb ik er weinig verstand van — in mijne jeugd bestonden er schier geen scholen — toch weet ik, dat de geleerdheid zoo noodig is als brood.

En om zijn zoon hiervan te verzekeren, gaf de zeeman hem een paar ferme klappen.

't Scheen, dat moeder 't liefst hare akte van beschuldiging gestaakt zou hebben, maar vader hernam kalm:

— En dan moeder?

— Frans heeft..., begon de vrouw te vertellen, doch ze hield op, want de genoemde zag haar smeekend aan; maar de loods bemerkte het en streng vervolgde hij:

— Alles wil ik weten! De rakker heeft het zeker erg verbrod!

Evenwel het verhaal bleef aan de vrouw gespaard. Er werd luid op de deur geklopt. En 't volgende oogenblik stapte niemand minder binnen, dan de veldwachter in hoogst eigen persoon.

— Mijnheer Janssen, zoo begon de politieman deftig, maar de baas van 't huis onderbrak hem:

— Laat dat Mijnheer maar weg, Smits. Zeg gerust loods.

— Nu om voort te gaan na uwe stoornis, moet ik u van eene zeer ernstige zaak op de hoogte brengen. Ik vernam, dat ge thuis waart gekomen en duid het mij niet euvel, permitteer mij...

— Vertel dan eens wat rapper! riep de zeeman ongeduldig. Al die stadhuiswoorden moogt ge me sparen. Is

— Nu om te beginnen bij 't eigenlijke punt van ver-
er iets met de jongens?

trek, heb ik u te zeggen, dat de overheid onzer goede stad zeer ontevreden is. Wij waken voor de goede orde.

— Ga recht door zee, Smits! Wat is er gebeurd?

— Wij zijn verantwoordelijk, vervolgde de dienaar der wet op even voornamen toon, voor de rust en de veiligheid der burgerij. Om haar te waarschuwen, wanneer 't vernielend element de huizen aantast, hebben wij in den toren...

— Eene brandklok, viel Janssen in. Maar de Vliegende Hollander hale mij, zoo ik begrijp wat ik met de brandklok te maken heb!

— Verleden week dan, toen 't werk afgeloopen was en de goede lieden van de hitte des daags en de lasten...

— 't Was anders niet heet verleden week.

De veldwachter werd rood; hij merkte, dat hij zich versprak en stamelde:

— Dat is slechts bij manier van spreken. Nu toen de burgerij rond den haard zat...

En ik met mijn gezicht in den fellen wind stond, wierp de loods er tusschen.

— Toen, ging de ander voort alsof hij die opmerking niet gehoord had, werden wij allen opgeschrikt door de akelige, sombere tonen der brandklok. «Brand, Brand!» zoo klonk het langs de straten.

— Wel is er brand geweest? vroeg Janssen nieuwsgierig, en toch tamelijk ongerust. Ik hoop toch niet...

— Neen, neen, 't was een loos alarm. Eene misdadige hand had nutteloos de klok in beweging gebracht.

't Omstandig verhaal was voor moeder Adriana eene ware pijniging en daarom maakte ze er een eind aan, door tot haar man te zeggen:

— Frans heeft de klok geluid; men had het torendeurkje opengelaten.

— En hij is binnengeslopen, vervolgde Smits. Hij drong in eene plaats, waar hij niet zijn moest. De geheele

stad was in beroering. Uw zoon heeft de bevolking verontrust, misleid, schandelijk bedrogen!

't Scheen of een glimlach rond de lippen van den loods speelde — eventjes maar — zeker bij de gedachte aan de landkrabben, die uit 't hoekje van den haard verjaagd werden.

Doch Janssen was zeer op zijn goeden naam gesteld; hij haatte 't denkbeeld, dat zijne kinderen een straten-schrik zouden worden. En daarom greep hij den schuldi-ge, die zich tien uren van hier wenschte, bij den kraag, schudde hem heftig door elkander en gaf hem een geducht pak slagen. De loods was kwaad.

— Zulk nieuws altijd, als ik thuis kom!... 'k kan nooit een uur rustig zitten... bengels, rakkers! Klets, klets! klonk het luid. En nu naar boven! Waart gij er ook bij? vroeg hij aan Wouter.

Maar deze bezwoer, bij hoog en laag, dat hij zoo on-schuldig was als een pas geboren lam.

— Alleen naar boven dan, deugniet! gebood vader tot Frans. En ge zult hier rap waar hebben voor uwe duiten! Ik zal er een eind aan maken en voor goed!

Frans liet het zich geen tweemaal zeggen. Hij trok snel naar den zolder.

— 't Is er zoo koud, merkte moeder op.

— Naar den hof zal ik hem jagen, als hij zich nog ver-roert.

De veldwachter zag tevreden rond. Aldus ging het naar wensch.

— Ge hebt zeer verstandig gehandeld, sprak hij tot den zeeman.

— Smits ge zult niet lang meer last van hem hebben. 'k Hoop toch niet, dat die deugnietierij nog andere gevol-gen na zich kan slepen.

— We zullen deze kastijding als voldoende aanzien, besloot de politiemann op een toon, welke den oningewijde

zou doen vermoeden hebben, dat Smits de hoogste waardigheid in het stadje bekleedde.

En toen hij na een vriendelijken groet, de woning verliet, was hij zeer tevreden over zich zelf.

De burgemeester, die Janssen van alle onaangename gevolgen vrijwaren wilde, had den gerechtsdienaar bevolen den 'vods 't gebeurde te gaan vertellen. Verder kende de burgemeester den zeeman genoeg om te weten dat deze de deugnieterij van zijn zoon wel bestraffen zou zooals 't behoorde.

II.

Waarin Frans uit zijne gevangenis ontvlucht en ook
zijn broeder tot kwaad verlokt.

Moeder Adriana zette 't middagmaal gereed. Onder 't eten werd er weinig gesproken. Wouter verliet dan rap het huis, om voor schooltijd nog wat te spelen.

Frans zat boven. De klappen waren reeds vergeten. Liever tien oorvegeen van den meester op school — en de magister verstond die kunst — dan een kwartier nablijven in het mufte schoollokaal, zoo zei de bengel dikwijls tot zijne maten.

Frans zat te philosopheeren. Ziet het torendeurtje stond open. Waarom? Per ongeluk of omdat de klokopwinder boven was? Dat wist hij niet. Maar open stond het! Dus mocht men binnen. De jongens beweerden altijd, dat luiden een moeilijk en zwaar werk was. Frans wilde de proef op de som hebben, had aan 't zeel getrokken... eenige keeren maar... en kon hij het helpen, dat de klok vier, vijf malen heen en weer bengelde? Was dat nu zoo erg?

Aldus sprak de knaap bij zich zelve. Doch dat hij de rust verstoord en vele menschen opgeschrikt had, daaraan dacht hij niet. Dat de kinderen alles met rust moeten laten en zich betamelijk te gedragen hebben, ja, hij wist het wel, maar vergat het maar al te dikwijls.

Doch er zou een eind aan komen aan het straatloopen, had vader gezegd. Wat bedoelt hij daarmee?

Frans wenschte yurig naar zee te gaan. Zijne ouders wilden hiervan niet hooren. Zou hij nu op een ambacht

moeten of naar eene kostschool... Zou 't gedaan zijn met de genoegens welke Zeekerk, zijne geboorteplaats, bood! Gedaan met plassen en zwemmen, met bootje varen naar de schepen buiten op de ree, met 't scheepsbeschuiten knabbelen, welke de matrozen dier vaartuigen de jongens toewierpen... gedaan ook met 't ravotten op de oude wallen, 't marcheeren naast het troepje soldaten, dat Zeekerk voor garnizoen had... gedaan met al die grappen en poetsen 's wintersavonds!

Frans rilde als hij aan de mogelijkheid van die verschrikkingen dacht.

En hoe lang moest hij nu gevangen zitten? Na schooltijd wilde hij gaan schaatsen op het ijs. Doch vader was kwaad.

— Misschien mag ik niet naar school en moet ik tot dezen avond hier blijven, zei de jongen angstig bij zich zelve.

Ha... er kwam iemand de trap op; dat waren vaders' stappen. Misschien naakte de verlossing. Liever op school dan hier blijven!

De deur werd geopend.

De zeeloods droeg eene teloor met aardappelen en boonen.

— Eigenlijk moest ik u niets geven, schrik der straten, maar knabbel dat op. En niet naar school, hoor! Ik heb wat anders met u voor.

Frans was 't hart in. Hier blijven den ganschen, langen achternoen!

Vader keerde naar beneden terug.

't Treurig voorval had den eetlust van den gestrafte niet bedorven. In een ommezentje was het bord leeg. Wat nu? Brr... koud, drommels koud hier op zolder! Niet naar 't ijs en wat moest er dan van zijne afspraak met de kameraden worden? Ze zouden naar Brugdal rijden!

De knaap blikte eens rond zich. 't Zolderventertje was

groot genoeg, om hem door te laten. Ja, langs daar kon hij vluchten. Buiten was het plezieriger! Jongens, jongens, den geheelen middag naar het ijs! Naar school! Dat kunt ge begrijpen! Ja, klappen genoeg van avond. Maar geen zorgen voor den tijd! Die konden niet opwegen tegen vier, vijf uren ijsvermaak. Hij zou wel een paar schaatsen leenen. En zijn vonnis was nu toch geveld, een verschrikkelijk lot hing hem boven 't hoofd. Dus moest hij er dan nog maar een goeden namiddag van nemen.

Niet lang gewacht! De jongen beseftte niet, hoe hij door zijne ontsnapping 't leed van zijn braven vader, van zijne teere moeder nog grievender maken zou.

't Zoldervenster werd stillekens geopend. Het niepte wel even, maar dat kon men beneden niet hooren. Nu er door gewrongen! Ha! hij zat reeds op het dak... wacht, langs de goot naar beneden... hij was dikwils langs dien weg naar boven geklommen... bijna stond hij al op den grond.

— Zie nu toch eens, is het niet om van ergernis eene beroerte te krijgen, zulk eene verregaande baldadigheid! krijschte eene stem.

Buurvrouw Bet zag van op hare achterplaats de ontvluchting.

Frans, die zijne handen niet vrij had om een langen neus te maken, maar toch blijf wilde geven van zijne vriendschappelijke gevoelens jegens Stans moeder, wist in 't eerste oogenblik niets beters, dan zoo ver mogelijk zijne tong uit te steken, waarna hij op den grond sprong, over het schutsel van 't hofke klom en zich langs een achterstraatje uit de voeten maakte. Snel snoedde hij zich voort. De wind blies fel op zijn ontbloot hoofd, maar de schavuit had geen last van de koude.

— Frans, Frans! riep iemand.

— Ha, Wouter, ge komt juist van pas.

— Heeft vader u vrij gelaten?

— Dat kunt ge begrijpen! Ontsnapt!

— Ontsnapt?

— Langs 't zoldervenster.

— Hoe durfdet ge! vroeg Wouter, die twee jaar jonger was dan zijn deugniet van een broeder, welke veertien winters beleefd had.

— Zeg, ge moet me helpen, zei Frans.

— Hoe dan?

— Ga naar huis en haal mijne klak en schaatsen. Wilt ge?

— Maar vader zal het merken.

— Als ge oppast niet. 'k Heb u laatst ook helpen ontsnappen, toen ge in de klas moest blijven. 'k Kreeg er nog straf voor van den meester, pleitte Frans.

Wouter aarzelde tusschen, wat hij beschouwde als een plicht van dankbaarheid en de vrees voor zijns vaders harde zeemanshand. Maar de eerste behaalde de zege, vooral toen zijn broer er bijvoegde:

— Dan krijgt ge dat groote zakmes, dat ik voor twintig marbollen van Dries Tincke geruild heb.

— En uwe vischlijn, stelde Wouter voor, zeer onedelmoedig gebruik makende van de gelegenheid.

— Top! antwoordde Frans, denkende: Ik zal er toch weinig meer aan hebben.

Wouter vertrok haastig nadat de ander hem nog gezegd had, dat hij hem achter de kerk zou afwachten.

't Duurde niet lang of de jongste der deugnieten keerde terug, zegevierend 't gehaalde omhoog heffende.

— Vader, weet nog niet, dat ge weg zijt, sprak hij.

— All right, zegt de Engelschman. Nu, Woutertje ga maar braaf naar de school en vertel den magister, dat ik al volleerd ben.

— 't Zal er dezen avond op zitten, meende Wouter, terwijl hij zich naar 't gebouw begaf, waar de Zeekerksche jeugd de nuttige kundigheden vergaarde.

III.

Waarin wij in een moederhart lezen.

Moeder was er tegen, dat hare kinderen naar zee gingen. Haar eenige broeder was er omgekomen, gezond vertrokken en nimmer meer teruggekeerd. Ja dat werd in weinige woorden verteld, maar zij kon niet beschrijven, hoe het toen thuis gesteld was... de doffe wanhoop van vader, de gillende smartkreten van moeder, haar eigen verdriet, dat ze voor anderen verborgen, maar in de eenzaamheid uitgeschreid had.

't Was aan de zee, dat lamme Pier, die nu op krukken sprong, zijn ongeluk te wijten had. Ginds op het Langzand had hij bij winternacht in 't wand van 't gestrande vaartuig gezeten, en toen men hem eindelijk... na eene foltering, die hem nog eene rilling over de leden joeg... redden kwam, waren zijne beide voeten bevroren.

Weduwe Stoffels woonde daar aan 't hoofd met hare zeven schapen van kinders. Haar man loodste de «British Empire» binnen, werd door den storm op de bank geslagen. Zijne vrouw, de lange haren fladderend in den wind, de handen smekend opgeheven, wierp zich op de knieën voor de visschers en slampampers, huilende:

— Redt hem, redt hem!

De brave borsten hadden 't onmogelijke beproefd... maar helaas!... drie dagen later klonk over de kade 't gejammer eener arme weduwe, wier echtgenoots lijk aan land gespoeld was.

Iedere familie had hare offers gebracht aan de wreede, de genadelooze zee.

Onlangs bij 't vergaan van den loodskotter was er rouwe in twaalf gezinnen!

Wat ging er in 't hart van vrouw Adriana om, als de stormwind hilde en haar man op zee was! Als ze dan in doodelijke onrust tot hare jongens riep: Waar zou uw arme vader nu zwalken! En in den slapeloozen nacht dacht ze aan den loods, die in gevaar verkeerde, ginds op de geweldige, loeiende zee.

En hare zonen ook naar zee zenden, neen, moeder kon het niet over haar hart verkrijgen, hoe Frans en Wouter ook altijd over de schepen spraken.

Vader was er eveneens tegen.

— Als kind lijkt het plezierig, zei hij dikwijls, en zeker 't is een vrij leven dat van den zeeman, we hebben er de ruimte... we zien wat meer dan onze kerk, onze straten, ons hoofd, onze kade, maar de geweldige stormen, waardoor er zoo velen voor de haaien zijn... steeds dat onzekere; 't is 't ergste niet om op zee te sterven, och, de landkrabben doen het op hun bed... maar men gaat zoo dikwijls 't hoekje om vóór zijn tijd... en dan de vrouw en de kinderen... ziet ge, die arme schepsels blijven onverzorgd achter, zij dragen den last. Neen, neen, alles wel overdacht moesten de jongens maar niet gaan varen, doch eene betrekking aan den wal zoeken.

En al voelde de brave loods dan wel een steek in 't hart bij dat besluit, — niettegenstaande alles had hij zijn beroep en de zee lief— toch gaf hij zijne echtgenootte gelijk.

Maar wat te doen, wat vooral met dien Frans? De rakker was al veertien jaar en wat kon hij? Poetsen uithalen, aan de bellen trekken, pakjes met schavelingen of sigarenstompjes bij den een of anderen eerzamen burger bezorgen, 't zij in de bus of openlijk met de «Clomplementen»

van mijnheer deze of die..., in de school met den ezelskap opstaan, in een bootje naar de schepen op de reede varen en dan den Engelschman, bij wien hij niet aan boord mocht komen, in zijn eigen taal uitschelden — zoo veel Engelsch kon hij wel — zijn leven wagen in een klein sloepje op zee. — Ja, in dat alles en in nog veel meer was hij een meester. Doch daar geraakt men niet ver mee. Op zee, zou men hem wel «mores leeren» door een eindje touw, met zes, zeven knopen, door 't kielhalen... maar naar zee?! Neen 't was beslist, daarheen zou Frans niet gaan. Doch wat dan? Zoo kon 't niet langer duren !

Dat vroeg vader aan moeder en moeder aan vader, toen 't middagmaal afgeloopen en Wouter de straat op was, terwijl Frans boven heette te zitten.

— Spreekt er met zijn meester eens over, zei moeder eindelijk.

— Ja, dat ware 't beste en ik zal 't maar niet uitstellen. Er moet in alle geval een eind aan komen.

Janssen ging eerst even onder zeil, zooals hij 't noenslaapje noemde... en even na tweeën trok hij weg.

De onderwijzer was in de school. De loods zou dus de klas verstoren, maar daaraan dacht hij niet.

Moeder zuchtte. Ach Frans! Haar oudste jongen, die ze zoo hartstochtelijk beminde, zeker omdat ze hem na eene ernstige ziekte als uit den dood teruggekregen had, paste zoo slecht op. Ze herinnerde zich nog dien vreeseijken tijd als den dag van gisteren. Frans telde slechts zes jaar. Hij was doodelijk krank. De dokter gaf maar weinig hoop meer. Wat angstige uren bracht vrouw Adriana aan zijne sponde door! Wat al afsloven om het leed van den kleine te verzachten, wat ongeduldig verbeiden van den geneesheer, om dan in hevige spanning zijn oordeel af te wachten! En welk eene vreugde toen de heelmeeester beterschap voorspelde!

Frans was genezen, gezond en flink geworden, maar nu...? Zou lange Bet gelijk hebben, als ze moeder Adriana onder den neus wreef: «Hadt ge hem maar liever naar het kerkhof gedragen, want nu zult ge hem weldra in de handen van 't gerecht zien!»

Eens in de stad, naast de voornaamste ingangsdeur van 't gerechtshof, had vrouw Janssen een groot plakkaat bemerkt. Met dikke, zwarte letters stond er de naam van een veroordeelde op, ook de naam zijner ouders, de vermelding van zijne misdaad en van zijn vonnis. Toen had ze gesidderd, gesidderd van angst, dat daar eens de naam van... een lieveling zou prijken, dat men haar zou nawijzen als de moeder van een schelm, van een gevaarlijk sujet voor de samenleving en die men daarom afzonderen moest.

— Neen, neen, 't is niet waar, 't zijn leugens! barstte ze soms uit als antwoord op allerlei beschuldigingen, welke haar tegengrijsden.

— Neen, neen, hij is niet slecht, zijn hart is goed, maar **hij** wordt verlokst, verleid, hij zal wijzer worden.

Maar hoe meer Frans in jaren steeg, des te menigvuldiger werden de klachten, en sprak men over dat ondeugend loodsenkind.

Met een overvol gemoed ging vrouw Adriana stillekens de zoldertrap op, om te trachten haar zoon tot betere gedachten te brengen. Voorzichtigens draaide ze den sleutel en opende ze de deur.

Wat schrok de arme moeder! Hij was er niet... 't vensterke stond open... ontvlucht! En met kloppend harte leunde de vrouw uit het raam... vreeselijk! ontvlucht langs daar... zoo hij eens verongelukt, ten pletter geslagen ware!... ze durfde bijna niet te zien... gelukkig neen... ze ontwaarde niets. Maar een nieuwe schrik sloeg haar om 't harte. Frans was dan toch een slechte zoon! Gevlucht, trots zijn vader!

De arme moeder brak in tranen los... en weer doemde een vreeselijk beeld op... hij wilde niet deugen, nu verschoonde de overheid hem nog, doch waar moest het heen?

Met den voorschoot voor de oogen daalde ze de trap af. In de gang ontmoette ze buurvrouw Bet, die den loods had zien vertrekken.

— Ja, riep deze, ik heb hem zien ontsnappen, als eene kat gleed hij langs de goot; hij stak nog zijne tong uit. Ge beleeft wat verdriet aan dien jongen! Maar waarom houdt ge hem ook niet onder den duim? Mijn Stan, mijn kind is braver...

— Zwijg van uw Stan, buurvrouw! Mijn zoon is een deugniet, ik weet het en met diepe smart beken ik het, maar uw Stan is geen haar beter... erger ja, hij verbergt zijn kwaad onder schijnheiligheid.

— Mijn Stan, zoo wilde ze herbeginnen, maar vrouw Adriana viel haar in de rede en zei:

— Laat me alleen, Bet. Ik houd van den vrede. Ik bid u, ga heen.

— Voor galg en rad groeit hij op! riep de klappei, kwaad weglopende.

Moeder weende zeer.

De echtgenoot van loods Janssen was eene goede vrouw, eene liefdevolle en teere moeder. Maar te teer, te zwak! De taak haar opgelegd reikte haar boven de schouders

Twee levenslustige jongens in een stadje, als Zeekerk, waar de jeugd even woelig was als de zee zelve, waar de vrijheidszucht zoo diep ingeboren scheen, dat deze dikwijls in losbandigheid ontaarde; dan een vader, die schier altijd op de wijde watervlakte zwierf, voorwaar moeilijke plichten rustten op haar!

IV.

Waarin wij kennis maken met meester David en de schooljeugd. — Frans in zijn vermaak gestoord en zijn lot beslist wordt.

Meester David stond voor zijne leerlingen, die hij met stok en plak regeerde. Ook gebruikte hij nog andere strafmiddelen, om de Zeekerksche jeugd tot de orde te brengen en hunne harde koppen meer ontvankelijk te maken voor de geestelijke spijs, welke de geleerde magister uitdeelde.

De school was nog geen tien minuten begonnen en reeds zat Dirk Vervooren in den hoek, met de knieën in zijne blokken.

Zijn misdrijf dagteekende dan ook van voor twee ure, want de bakkerszoon had Rolf van den beurtschipper afgerammeld, omdat de laatste beweerde, dat hij, Dirk, wel verstand van aangebrand brood doch niet van vaartuigen had. Rolf mocht op zijne plaats blijven. Het blauwe oog, eene vrucht der vechtpartij, was eene genoegzame straf, had de meester gezegd.

Lezers, we hebben u eene school binnengeleid van een vijftigtal jaren geleden. Sedertdien tijd is er in de klas veel veranderd en gelukkig!

En toch zij die wilden, konden bij meester David ook veel leeren. Dat had Michiel Verdamme bewezen. Die mocht nu al monitor zijn of kweekeling, dat wil zeggen, hij hielp den onderwijzer door de inktpotten te vullen,

griffels en potlooden te slijpen, boeken te naaien, te plakken of te binden, 's winters de stoof aan te steken, kolen te halen en hout te hakken en nog veel meer. Daarvoor is eene groote geleerdheid nog niet noodig, zegt ge misschien. Maar wacht even... Michiel mocht ook aan de kleinen 't a. b. c. leeren, zelfs al eens 't werk van grooteren verbeteren, en na vier ure ontving hij les in het Fransch.

Door dat laatste vooral, rees hij hoog, zeer hoog in de oogen zijner medescholieren. Engelsch, och van die taalkende bijna ieder een mondvul door de Britten, die met hunne schepen op de reede lagen of van vader, welke als zeeman nog al eens «English spoken» moest. Maar Fransch! Sapperloot dat was iets anders!

— Jongens, boeken open! gebod de magister.

Eenige oogenblikken was er een gerucht als van blaadjes papier, die dooreen gefrommeld werden, doch toen de onderwijzer met zijn stok een hevigen slag op zijn lessenaar gegeven had, kwam er wat stilte.

— Dook, lees!

En Dook, een lange slungel, wien de bank veel te klein was en die daarom zijne beenen behagelijk zijwaarts strekte, las hakkelend, maar luid:

— Lieve kinderen! waar is het roosjen, dat gij, al zingende hebt afgeplukt: dat zoo aangenaam van reuk was? Ach, dat lieve roosje is verwelkt...¹⁾

— 't Is al genoeg! viel de magister in. Uw buurman moet voortgaan en niet zoo ongelukkig stamelen als gij.

Op een gansch anderen toon, wat hooger en schriller klonk 't vervolg:

— zijne blaadjens zijn afgevallen: het is niet meer. Waar is dat beekjen...

— Halt Jacobus!

— dat zoo helder vloeide, en in welks water gij u zoo

1) Uit een leerboek van dien tijd overgenomen.

gespiegeld hebt! Ach! de zon was zoo warm...

— Haast u toch zoo niet, jongen. Die volgt!

— was te heet, het droogde uit en is niet meer. Breng mij onder dat loof, 't welk u onlangs zulk eene koele schaduw gaf.

— Wouter Janssen, 't is uwe beurt, zei de meester tot den tweeden zoon van den loods.

Er heerschte stilte.

— Hoort ge me niet, anders hebt ge praats genoeg!

— Ik weet niet, waar 't is, meester, antwoordde de knaap, terwijl hij kleurde tot achter zijne ooren.

— Ha, de deugniet weet niet waar 't is! Waar 't strand is, om er poetsen uit te halen, dat weet ge wel, nietwaar? En uw lieven broeder, zie ik niet in de klas. Waar die brave heer zich bevindt, kunt ge me ook niet zeggen, zeker?

— Op 't ijs, meester!

— Ah, gaat hij daar zijne kennis verzamelen! Nu eerst bemerk ik zijne afwezigheid. Ik verwonderde me ook al, dat het dezen middag zoo rustig was in de klas.

— Ik geloof, dat hij niet meer naar school komt, meester, vertelde Wouter, die nu opeens zeer spraakzaam was geworden.

— We zullen waarlijk veel aan hem verliezen. 't Is maar goed, dat hij wegblijft, want ik was toch van plan hem aan de deur te zetten. Nu bespaart hij mij de moeite!

De deur werd geopend.

— Dag meester, dag Jongens! zoo klonk de forsche stem van vader Janssen.

— Dag loods, groette de magister terug. Thuis van de reis?

— Ja, 't is beter hier dan op zee, hoor!

— Koud nietwaar?

— Wintertje! Maar ik kwam u eens spreken over dien rakker van mij.

— Ha, over Frans ?

— Ja, een lief Franske! Ik denk, dat ik hem maar uit de stad zal doen.

Verscheidene gezichten betrokken. Frans Janssen uit de stad weg? Dan was de beste speelkameraad, de aanvoerder van den jongenstroep verloren!

En menige scholier had luidop willen roepen:

— Neen, loods, als 't u belieft, zend Frans niet heen!

Maar de vrees voor 's magisters stok weerhield de pleiters.

— Wel, wel! uit de stad! herhaalde de onderwijzer.

— Ja, en misschien kunt gij mij wel raad geven, meester.

— Weet ge wat loods, kom na vijf ure eens bij mij thuis. We zullen er dan op ons gemak eens over spreken.

— Goed. Ik zie dat ge nu bezig zijt. Tot vijf ure dan. Dag meester, dag jongens!

En de zeeman verliet de school.

Hoe stond de goede man te zien, toen zijne vrouw hem Frans' ontsnapping mededeelde.

— Dat zal hem duur kosten! riep hij boos. Ouders kunnen toch wat verdriet hebben van hunne kinderen! Ik ben nog geen paar uren thuis en moet al weer om dien bengel. Hij zal zich niet lang vermaken. Natuurlijk zit hij op 't ijs.

Ja, de deugniet had de schaatsen aangeboden en zwierde over de gladde baan, dat het een aard had. En toch genoot hij niet zooals anders. Geen wonder! Frans bezat gelukkig nog een geweten en dat beschuldigde hem nu. Hij dacht aan vader, maar vooral aan moeder. En soms gevoelde hij lust de schaatsen af te gooien en recht naar huis terug te keeren. Helaas, hij verwezenlijkte dat goede voornemen niet.

Ginds aan den kant der vaart zag hij de oude Mina, een afgeleefd mensch. Zij sleurde een grooten bussel hout en

geraakte slechts met veel moeite voort. Dikwijls liet ze haren zwaren last vallen en dan hijgde ze naar adem.

Frans reed er heen. Op een, twee, drie, waren de ijzers afgebonden.

— Mina, 'k zal u wat helpen. Zoo komt ge niet thuis! riep hij medelijdend.

— Ja, brave jongen doe dat.

De knaap nam het hout op en vergezelde de arme vrouw naar hare hut. Zonder naar hare dankbetuigingen te willen luisteren liep hij daarna weer weg.

— Hier deug niet, 't is uit met uwe vrijheid! klonk het eensklaps.

Frans schrok. Zijn vader stond voor hem. Een onzachte klap bracht hem volkomen tot zijne bezinning terug.

— Mee naar huis! gebod de vertoornde loods. Ge moest u schamen. Uwe moeder loopt rond met roodgeweende oogen. Hoort ge dat? Om u schreit ze!

't Was of Frans zich geweld moest aandoen om zelf niet in snikken uit te barsten. Met gebogen hoofd, stapte hij naast zijn vader. En thuis durfde hij zijne moeder niet aanblikken.

— Weer naar den zolder! beval de zeeman. En waag het nog eens weg te vluchten!

Ik had zoo gehoopt op een genoeglijken dag en die rakker heeft nu al mijn plezier bedorven, kloeg Janssen, zich wanhopig in zijnen zetel vallen latende.

Om vijf ure, begaf hij zich naar den onderwijzer.

Moeder ging naar boven.

Frans zat op een koffer met de handen voor de oogen. Hij zag dan zijne moeder aan, en vrouw Adriana hem.

— Moeder, moeder, vergeef het mij! kreet de jongen in snikken uitbarstende, terwijl hij haar om den hals vloog. Ik ben slecht en zal mij beteren.

— Frans, Frans, ge doet ons zoo'n verdriet aan. En uw brave vader, die het zoo wel met u meent! Denk eens dat hij overmorgen vertrok en nooit meer terugkeerde, iets wat mogelijk is. Zoudt ge u dan de haren niet uit 't hoofd trekken van spijt en berouw?

— Moeder... moeder!

't Was alles wat de jongen uitbrengen kon.

Lang weende hij aan moeders borst. Eindelijk kwam hij wat tot bedaren.

— Vraag uw vader ook om vergiffenis, ried de goede vrouw. Misschien moogt ge dan thuis blijven. Ik ga nu terug naar beneden.

Een half uur later keerde de loods weer. Hij riep Frans in de kamer. Wouter ook was aanwezig, nieuwsgierig naar 't lot zijns broeders.

— Vader, ik zal mij beteren, begon de schuldige.

— Tut, tut, we kennen die praatjes, onderbrak de zee-man hem kort. 't Is nu te laat. Overmorgen vertrekt ge naar de kostschool in de stad. De meester zal dezen avond schrijven dat ge komt. 't Kost mij wel eene handvol geld, maar dan ben ik ten minste gerust op zee. En gij Wouter, pas op, of ge gaat met uw broer mee. Dus moeder, overmorgen. Ge wilt dus zorgen, dat zijn goed in orde is, nietwaar? Van avond komt Mijnheer Dhondt, een neef van magister Davids, Die is op dezelfde school geweest en zal ons het een en ander vertellen.

— Vader, vader, waarlijk ik zal braaf wezen! riep Frans wanhopig.

— Ge zult er natuurlijk braaf zijn. Ginder weten ze zulke gastjes wel te temmen, hernam Jannsen. En nu, basta! Ge moogt een emmer tranen vergieten, maar 't kan u niets meer baten.

's Avonds kwam Mijnheer Dhondt, een deftige, jonge man, naar de laatste mode gekleed. Hij vertelde veel bijzonderheden over 't gesticht, waarheen Frans ging en de laatste kreeg den indruk, dat hij er als in eene gevangenis zuchten zou.

— Ja jongen, besloot de neef van den magister, ge zult er veel leeren en ook een fijne heer worden. Nu neemt ge uw gewoon gerief mee, maar na de eerste vacantie begrijpt ge zelf dat ge nog veel meer noodig hebt, om er netjes uit te zien.

— Wat dan al? vroeg vader.

— Wel verschillende haarborstels, tandenborsteltjes, nagelborsteltjes en, als hij een knevel krijgt, een knevelborsteltje, mistgaders een zakspiegeltje en een friseerijzer-tje om de haartjes te krullen zooals 't behoort; dan doek-

spelden, verschillende manchetknoopjes, eenige paren handschoenen; doosjes pommade, tandpoeder...

— Ho, ho! riep de loods. Hij moet geen fat worden hoor! Zuiver en net, natuurlijk, behoorlijk gekleed, maar geen overdrijving. Ik zal daarvoor wel waken! Hij gaat naar die school, vooreerst om wat in toom gehouden te worden en dan teneinde zich voor 't een of ander vak te bekwamen.

's Avonds deed moeder een woordje voor Frans. Maar vaders besluit stond onherroepelijk vast.

En twee dagen later, na een innig afscheid van moeder, stapte Frans nevens vader, die zijn koffer droeg naar den wagen, waarmede beiden stadwaarts reizen zouden.

Bij het voertuig stond een groote troep jongens die hun maat de hand kwamen drukken.

En toen 't gevaarte wegreed, klonk het luide:

— Dag Frans, dag kameraad, keer maar spoedig terug, tot ziens!

Innerlijk deed het den loods toch goed, dat zijn zoon zoo bemind werd. En op reis was hij zeer vriendelijk. Een oogenblik zelfs meende hij met zijn zoon terug te keeren... maar neen, 't was beter zoo!

V.

Waarin Frans' avonturen op de kostschool
beschreven worden.

De kostschool was een naargeestig gesticht. Eene binnenplaats, met boomen beplant, werd door hooge, eentonige gebouwen omringd. Alle muren en gevels waren in den zelfden smakeloozen stijl opgetrokken. Geen enkel torentje, geen trapgeveltje, geen vooruitspringend deel, niet de minste versiering bracht eenige afwisseling. Alles recht en effen! En zoo was het ook binnen de muren. Evenmin in de regels van 't gesticht werd eenige afwijking gedeeld.

Men vertelde, dat 't gebouw reeds zeer oud was en er in den vroegeren tijd talrijke geleerde mannen verbleven, mannen streng en droog, maar fel geleerd. Zij waren sinds lang verdwenen, doch 't scheen of hun stoeve, gestrengte geest nog rondwaarde in de holle, hooge lokalen met naakte wanden; of men den duffen reuk hunner zware folianten in perkamenten banden nog opsnoof.

Voorwaar voor Frans Janssen, den levenslustigen zee-manszoon, was dit gesticht eene echte gevangenis.

Eene volle week was hij hier nu en die zeven dagen, hadden hem zeven jaren geleken. Hij gevoelde zich zoo eenzaam en verlaten, zoo diep ongelukkig.

Verbeeld u, als hij wandelen ging met de andere leerlingen — en 't was eene onafzienbare rij — letten twee, drie meesters op de jongens. Welke eene marteling voor

den knaap, die vroeger zoo vrij was als een vogel in de lucht. Maar hij kende geen anderen uitweg, dan zich hier zoo goed mogelijk te schikken naar de reglementen en voorschriften.

— — — — —

't Stormde. De wind zweepte de ontbladerde boomen op de speelplaats en gierde huilend langs 't droeve gebouw.

Frans zat in de klas, op eene lange, verflooze bank.

't Was les van taalkunde.

Maar de jongen luisterde niet naar de stem van den leeraar.

— Janssen, zoo klonk het, wanneer staat een naamwoord in den nominatief?

— Wel, wel, wat zal Japiks schuit nu heerlijk dobberen met dien fellen wind! antwoordde de zoon van den loods, uiting gevende aan zijn gedachtenloop. In den geest vertoefde hij immers aan de Zeekerksche haven, waar thans de golven zoo lustig den steiger beukten.

Een onderdrukt gelach der overige leerlingen werd onmiddellijk door een gestrengen blik van den onderwijzer bedwongen.

— Kom hier, Janssen! bulderde de leeraar.

Rood tot achter de ooren, begaf Frans zich naar voren.

— Gij luistert niet naar de les, ge zweeft met uwe gedachten in uwe woonplaats bij al dat ruwe en ongemaanierde scheepsvolk, bij de onbeschaafde zeelieden.

— Mijnheer, de zeelieden zijn eerlijk en braaf! riep het loodsenkind met trillende stem. En bij die woorden schoten zijne oogen vonken.

De onderwijzer stond een oogenblik als van den donder geslagen. Tegenspreken! Dat was hier nog nimmer gebeurd. En die knaap waagde het, hem...

De leeraar beefde van woede. Maar hij bedwong zich en, schijnbaar kalm, zei hij tot den schuldige:

— Ga naar de speelplaats! We zullen elkander straks weerzien.

Frans gehoorzaamde. En de les werd vervolgd, alsof er niets gebeurd was.

Toen 't uur van eindigen sloeg, begaven de scholieren zich naar de speelplaats. De leeraar ontstelde. Hij zag den gestrafte niet.

— Mijnheer, hij zit in dien populier! vertelde een knaap.

En waarlijk in het topje van den hoogen boom bemerkte men den waaghals. Zwierend en zwaaiend met den slanken stam in den hevigen wind. Nu tenminste had hij 't gevoel of hij aan boord van een vaartuig was. 't Duurde lang eer hij 't geroep van den verontwaardigden en tevens verschrikten leeraar hoorde. Als eene kat, zoo vlug, klom hij weer naar beneden.

Hij moest bij den bestuurder komen en ontving eene gestrenge vermaning. Voor 't overige van den dag werd hij in een bovenkamertje opgesloten. Toen een der leeren eenige uren later naar hem ging zien, vond hij den knaap met het hoofd door een hoog venstertje, vanwaar een klein schip in de nauwe vaart zichtbaar was.

Eene nieuwe misdaad, waardoor de straf verzwaaard werd. 's Avonds deden Frans' vingers pijn van het regels schrijven... en 't was nog maar een begin. Morgen, overmorgen moesten andere groote bladen vol gekrabbeld worden.

Men zou dien oproerigen geest wel nederdrukken. Maar niemand vroeg, wat er in het hart van dat kind der zee omging.

VI.

Waarin verteld wordt waarom en hoe Frans
de kostschool verliet.

Een tweede week was voorbijgekropen. Frans had zich zeer rustig gehouden. Hij gaf geen reden tot klagen meer. Droomerig keek hij voor zich uit, 't was of zijn gang alle veerkracht verloren had, of zijn mond zich nimmer meer tot een lach plooien zou. Zoo wilden de heeren van het gesticht het ook: gedwee, volgzzaam, ingetogen! De regels oefenden reeds hunnen machtigen invloed uit.

Frans sprak weinig. Een jongen had echter zijn vertrouwen gewonnen. Victor Hessels, een knaap van denzelfden leeftijd, had zich daags na de straf bij den loodsenzoon gevoegd en hem vriendelijk toegesproken. Aan Victor vertelde Frans van huis, van magister David, van Zee-kerk, van de haven, de schuiten en de schepen. En 't deed hem goed zijn hart eens te mogen luchten.

Op zekeren avond zaten de leerlingen in de studiezaal. Ieder was met zijn werk bezig. Sommigen schreven, anderen, hielden de oogen strak in hun boek gevestigd, weer anderen sloten de oogen, als konden ze zich aldus beter vergewissen of ze de les wel van buiten kenden. Frans studeerde wiskunde! Voor hem lag een blad met zwarte figuren. De jongen begreep geenen zier van al die lijntjes, boogjes en cirkels. Men had hem ook niets uitgelegd. En toch, morgen moest hij de les opdreunen of... en met

schrik dacht hij aan 't gepen, uren lang, tot de vingers stijf waren.

De bel klonk! Welkom geluid. Men mocht naar de eetzaal. En dat beteekende wat voor hongerige magen en holle buiken! En dan naar bed, waar men zoo heerlijk zonder stoornis aan huis kon denken, aan vader en moeder, broerkens en zusjes. Ieder scharrelde driftig zijne boeken bijeen.

Die van Victor Hessels vielen op den grond. Gedienstig als altijd, hielp Frans zijn vriend. Daar viel zijn oog op een los papier. Hij las zijn naam. 't Bloed stroomde hem wild door de aderen.

Eene plotselinge woede greep hem aan. Zijn blik scheerde en toch, 't stond daar met duidelijke letters:

«Frans Janssen heeft gezegd, dat het hier eene echte gevangenis is. Ook heeft hij gebabbeld onder de studie! »

Wat! Victor, de jongen, dien hij meende te kunnen vertrouwen was een gemeene bespieder, een laffe verklikker? Hij toonde zich een vriend, om alles uit te hooren en dit over te brieven aan de leeraars!

— Ellendige spion, valschaard! bulderde de eerlijke en openhartige zeemanszoon en hij greep Victor bij de keel. Jongens, riep Frans, hij klikt, hij spiedt ons af en brengt alles over! Hier, op dit briefje, staat het.

De betrapte worstelde om zich los te wringen.

Een toegesnelde bewaker bevrijdde hem, maar kon niet beletten, dat de stevige hand van 't loodsenkind eenige malen op de wang van den verklikker kletste.

Frans moest weer bij den bestuurder komen, en nogmaals kreeg hij eene strenge vermaning.

— Maar, mijnheer, hij is een laffe verspieder, een gemeene overbrenger! riep de knaap, die zich niet in 't minst voorstellen kon, dat de bestuurder het gedrag van Victor zou goedkeuren.

Maar tot zijn grootste verbazing, was dit wel zoo. De

Bestuurder koos niet alleen partij voor Victor, maar berispte Frans in de strengste bewoordingen, omdat hij, in het openbaar, de jongens tegen een medeleerling had opgeruid en zich tot handtastelijkheden had laten meeslepen.

Intusschen waren de leerlingen in de eetzaal aan 't avondmalen en, toen Frans Janssen, bleek van woede, het kabinet van den bestuurder verliet en zich naar de eetzaal begaf, bemerkte hij dat de spijsen, die voor hem waren gereed gezet door ongenadige hongerlijders waren verorberd.

— Die te laat komt, vindt den hond in den pot, zei een bewaker gestreng. Janssen, ge kunt naar bed gaan.

De tranen sprongen den knaap in de oogen.

— Ha! ge weent, zei de toezichter, tranen van berouw ... ze komen te laat. Pas voortaan beter op.

Frans stond te midden der zaal. Fier hief hij het hoofd omhoog en duidelijk klonk zijne stem, toen hij sprak:

— Berouw over mijne daad gevoel ik niet, mijnheer, gelukkig niet! Ik geloof, dat ik eerlijk gehandeld heb! Maar ik ween van spijt, van schaamte, van woede, omdat een ellendige verklikker, een valsche vriend, een huichelaar, die ons vertrouwen wint om ons zwart te schilderen en verdacht te maken, omdat zoo'n lafaard beschermd wordt ten koste van diengene, welke hem ontmaskerde.

— Wilt ge heengaan! riep de bewaker. Ge verergert uw geval!

Het zeemanskind begaf zich naar boven.

Vlug ontkleedde hij zich, dan verborg hij zijn hoofd in de kussens en snikte hartstochtelijk.

— Vader, vader! kreunde hij. Waar hebt ge mij gebracht? Moet ik dan oneerlijk worden? Een valschaard, een spion? Maar ik blijf hier niet, vervolgde hij driftig, ik ga weg, ik vlucht... dezen nacht nog... ik was thuis een deugniet... ik deed vader, moeder verdriet aan... maar ik was toch altijd eerlijk...!

De andere leerlingen kwamen eveneens naar boven. Allen gluurden naar het bed van den gestrafte. Victor Hessels grijsde:

— Hij zal leeren mij te slaan, fluisterde de verklikker tot een maat, even laag als hij.

— Zoo'n relletje brengt nog eens wat afwisseling, antwoordde de ander, zich reeds verheugende op 't onweer dat morgen in alle hevigheid zou losbreken.

Verdorven harten... miskweekte karakters!

Frans hield zich doodstil. Echter was hij klaar wakker. De klok van een nabijstaande kerk sloeg tien.

— Ik zal nog twee uren wachten, dan is de kans voor ontsnappen 't veiligst.

Wat viel de tijd hem lang! De knaap overdacht zijn plan. Allerlei bezwaren en moeilijkheden rezen op. Maar die zou hij overwinnen! En toch, al moest hij honger en koude lijden, ellendig rondzwerven... liever dat lot, dan nog langer onder verklikkers, trouweloozen te leven!

Half elf !

Elf!

Half twaalf!

Ieder half uur geleeke eene eeuwigheid.

En met een zucht van verlichting vernam de wakende jongen eindelijk de twaalf doffe slagen, welke 't midden nachtelijk uur aankondigden.

Zijn hart klopte hevig! Zou hij nu maar ongemerkt weg kon komen! Neen, hij zou de heeren de gelegenheid niet gunnen, hem door te zenden. Niemand kon hem nawijzen... vrijwillig had hij 't gesticht verlaten.

Stil rees hij op... en nog stiller trok hij zijne kleederen aan. Gelukkig had hij zijne schoenen mede naar boven genomen. Die bond hij over zijne schouders om stil weg te kunnen sluipen. Scherp luisterde hij... doch ving geen enkel verdacht geluid op. Alles wat hij hoorde was de regelde ademhaling der slapers; de toezichter, die in den

hoek sliep, snurkte luid.

Frans rolde zijne twee lakens op, nam ze onder den arm en op zijne teenen sloop hij naar de gang. Aan 't eind was een venster, dat in eene zijstraat uitkwam. Behoedzaam opende hij het raam... het knarste...; de jongen hield den adem in; op de zaal echter bleef alles stil.

De koude nachtlucht joeg eene rilling over zijne leden. Snel bond de vluchteling de twee lakens aaneen. Naast het venster liep eene goot naar beneden. Aan den haak, waarmede de buis aan den muur bevestigd was, bond Frans zijne zonderlinge reddingslijn. 't Groote oogenblik was daar! De knaap stapte voorzichtig op den vensterboord, liet zich langs het laken omlaag glijden, zich steunen aan de goot en weldra stond hij veilig op den grond.

— Gelukt! zoo had hij wel willen jubelen. Maar alle gevaar voor ontdekking was nog niet geweken.

Wat nu? Naar huis! Te voet? Ja, te voet, ofschoon hij meer dan zes uren stappen moest. Ja, naar huis! Als vader alles gehoord had, zou hij zijn zoon niet naar 't gesticht wederzenden. Daarvan was Frans vast en zeker overtuigd!

De klok in den kerktoeren sloeg een, twee... en eindelijk zes

De bewaker werd wakker. Gewoonte is eene tweede natuur.

— Opstaan! klonk het luid door de zaal.

Opstaan! Hatelijk woord voor al die jonge gasten, die zoo wreed verstoord werden in hunnen zoeten slaap! Opstaan! Want een eentonige, lange dag lag voor hen... 't rad der machine begon weer te draaien... opstaan dus!

— Wat tocht het hier! mompelde de toezichter. Zou het venster op de gang opengewaaïd zijn? Hij schoot wat

kleeren aan en ging eens kijken.

Als verplet bleef hij staan. Het laken zwaaide lustig in den morgenwind.

De bewaker schrok. Driftig snakte hij het laken los, wierp met een smak het venster toe... en eensklaps de voor hem zoo vreeselijke waarheid begrijpende, trippelde hij snel naar 't bed van Frans Janssen.

De jongen was weg... gevlucht... gedurende den nacht ...en hij, de toezichter, was er verantwoordelijk voor.

De verdwijning van den jongen kon hem minder schelen, maar wat moest hij nu aan den bestuurder zeggen?

In alle geval, hij moest dat verwenscht geval onmiddellijk vermelden.

— Janssen is ontsnapt! vloog het van mond tot mond.

Wat eene heerlijke afwisseling in 't saaie, eenzijdige bestaan der scholieren! Eene ontvluchting! Zoo iets was nog nimmer voorgekomen.

De bestuurder ook werd in zijne droomen gestoord.

Wat een bittere pil moest hij op zijne nuchtere maag slikken!

Die oproerling was aan zijne handen ontglijpt, had openlijk den spot gedreven met alle reglementen en voorschriften.

De toezichter kreeg onmiddellijk tot last de stad te doorzoeken. De politie ter hulp roepen?

Neen dat niet, zulks zou al te veel opspraak verwekken en aan klappeien, daar hadden de heeren van 't gesticht een broertje dood.

Dan maar naar Zeekerk. Natuurlijk was de jongen naar huis geloopt. Doch de wagen naar dat afgelegen nest vertrok eerst om acht uur!

VII.

Waarin loods Janssen uitvaart tegen een kostschoolbestuurder, zijn zoon terug ontvangt en besluit zijn zoon naar zee te zenden.

Loods Janssen was 's morgens vroeg van zee gekomen.

— Een heerlijk gevoel, zei hij vergenoegd, nu ik eens rusten mag, zonder klachten te moeten aanhooren.

Is er geen brief van Frans gekomen, tijdens mijne afwezigheid?

— Neen, maar dezen, welken gij hem geschreven hebt, is teruggekeerd. De bestuurder meldde, dat hij hem niet aan Frans kon geven, antwoordde moeder Adriana.

— Wat! En waarom niet!

— Lees liever zelf. En de vrouw reikte haar echtgenoot een blaadje over.

De zeeman las.

« Mijnheer,

Ik kan niet toestaan, dat gij uwen zoon allerlei nieuws mededeelt over uwe woonplaats. Dat trekt zijne aandacht maar van de studie af. Gelief u voortaan te bepalen bij het vermelden van den gezondheidstoestand der uwen en bij 't schrijven van vermaningen en raadgevingen.

Met achting! »

De loods staarde een wijle het briefje aan, krabde zich eens achter de ooren, verfrommelde dan het papier en barstte los: ,

— Wel, de Vliegende Hollander mag mijn beste vriend

zijn, als ik dat zoo laten zal! Ik betaal een handvol zuur-
gewonnen geld en mag nog niet eens een brief schrijven
aan mijn eigen kind. Die bestuurder moet er zijn neus,
welke zoo scherp is als een scheermes, insteken! Wat gaat
hem het aan, wat ik aan mijn zoontje vertel! En dan die
toon! Gelief u te bepalen... Ja, Ja, heer pannelikker ik!
zal mij bepalen tot u eens ongezouten de waarheid te
zeggen en u eens aan 't verstand te brengen, dat Frans in
de eerste plaats mijn zoon is en dan pas uw leerling. Wel,
wel, heb ik van mijn leven... die landkrab is nog lastiger
dan de kapitein van The Sea-Hound... en 'k verzeker u
dat die geen katje is, om zonder handschoenen aan te
pakken, temeer daar hij een gezworen kameraad van den
Schiedam blijkt te zijn. Niet aan mijn kind schrijven of
hij moet eerst den brief lezen! En natuurlijk is het zoo om-
gekeerd ook. Frans' epistels worden eveneens doorsnuf-
feld. Als men den jongen keitjes voor boonen en schotel-
water voor soep geeft, mag hij dat nog niet klagen, want
dan kan die fijne pannelat, die over de kinders regeert,
den brief onmogelijk wegsturen. Maar dat wordt anders
of ik heet geen Janssen meer!

Waarschijnlijk zou de verontwaardigde zeeman nog
voortgeraasd hebben, ware de deur niet opengegaan.

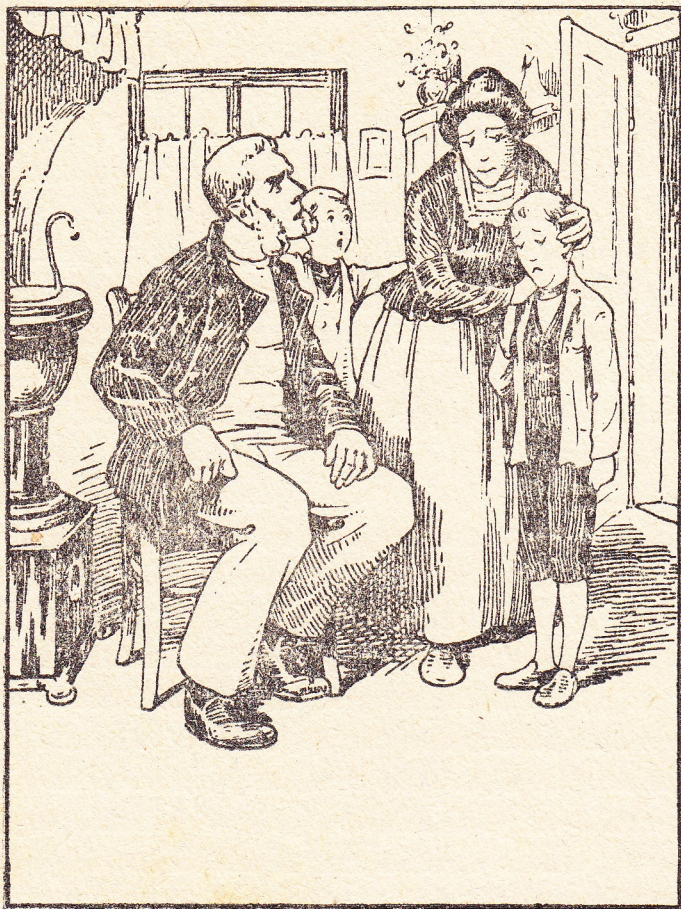
Daar stond Frans... bleek, berijpt... met ontbloot
hoofd... en blijkbaar doodelijk vermoeid.

— Frans, Frans! kreet moeder verschrikt, den jongen
aan hare borst drukkende.

— Lig ik nu te slapen in mijne kooi op den kotter, of
zit ik thuis naast de stoof! riep Janssen. Frans, zijt gij dat,
in vleesch en bloed!

— Ja vader, 't is Frans, 't is Frans! O wat zullen de
vriendjes blijde zijn! juichte Wouter, door de kamer dan-
sende.

De vluchteling viel op een stoel neer. Men kon het hem
aanzien, dat hij een nachtelijken tocht van meer dan zes

uren achter den rug had.

— Vader, ik smeeik het u, laat mij thuis blijven. Ik zal braaf zijn... ik zweer het u!

— Thuis blijven? Natuurlijk! Of dacht ge dat ik u terug zou zenden naar dat rasphuis? Neen jongen, ge heeft niets te vertellen. Waar een vader niet vrij aan zijn kind mag schrijven deugt het niet.

Maar Frans verhaalde alles. En toen de loods die geschiedenis van de verklikkerij vernomen had, riep hij, met de platte hand op zijn knie slaande:

— Hadt gij anders gehandeld, 'k was naar Argentië

gezeild van eerlijke schaamte. Bravo! er zit echt, zuiver zeemansbloed in u! Toen ik leerling was op den kotter heb ik nooit iemand verraden, trouwens niemand heeft het ooit gedaan. Zoo'n gast zouden wij met een negeneind dubbel koord met zeven knopen afgeranseld, neen, we zouden hem gekielhaald hebben!

Frans moest naar bed. Hoe heerlijk sliep hij in 't oude ledikant! Hij ontwaakte tegen den middag door 't geluid van stemmen. Haastig kleepte hij zich aan en spoedde zich naar beneden.

Daar ontwaarde hij mijnheer Lops, den toezichter der slaappleatsen.

— Ha, onwaardige vluchteling, meendet ge ons zoo te ontkomen! riep de man zegevierend. Mee met mij, terug naar 't gesticht. 't Zal er daar fraai uitzien voor u!

Janssen sprong van zijn zetel op.

— Handen thuis, mijnheer, gebod de loods. Hij is mijn kind, en gij, noch dien magere, boonenstaak, de kapitein van uw nest zal ik maar zeggen, heeft er 't minste recht op. Ge hebt hem gestraft, omdat hij een verklikker ontmaskerde... en ge denkt, dat ge hem nu terugkrijgt? Mijnheer, vertrek onmiddellijk of anders zal ik genoodzaakt zijn u bij de lurven te pakken en buiten te loodsden. Diep verontwaardigd verliet mijnheer Lops de woning.

Grommend deed Janssen hem uitgeleide tot aan de deur.

— Die jongen van hiernaast is zeker uit school wegge-loopen, zei Bet, die natuurlijk haar mager gezicht op de straat vertoonde. Nietwaar, mijnheer, vervolgde ze tot den bewaker, hij is een boef.

— Lops of hoe ge ook heeten moogt, hernam de loods spottend, als ge een goed werk wilt doen, neem dan den slungel van deze vrouw mee naar uw gesticht. Hij zal daar wonderwel op zijne plaats zijn, want sluer vos loopt er onder de zon niet. En bovendien is Zeekerk dan een

gluiperd kwijt.

— Wel gij, lasteraar! riep Bet, de handen dreigend opheffend. Mijn Stan een gluiperd... Mijnheer, Mijnheer, schreeuwde ze naar den toezichter, die er haastig van door trok en niet meer luisterde. Toen wendde de vrouw zich weer tot Janssen, maar deze keerde in huis terug, zeggende:

— Dag Betje... mijne groeten aan uw parel van uw jongen. Als 't land een spion noodig heeft, zal ik uw lieveling warm aanbevelen.

Wat nu?

Vader en moeder stonden weer voor die gewichtige vraag.

Wat nu met Frans? Naar eene andere school?

— Och vader, laat mij naar zee gaan! smeekte de knaap. Ik verzeker u op mijn woord, dat ik niet meer de minste reden tot klachten geven zal.

— Wel ja, ja naar zee! barstte de loods los. 't Ware toch jammer, moest ik geen opvolger hebben in het vak, dat de Janssens al zoo lang, zoover ik nagaan kan, bekleeden. Van mij moogt ge, Frans! Maar moeder?

Vrouw Adriana aarzelde. Op dit oogenblik, nu ze haar jongen terug had uit dat verre gesticht, nu klopte haar zeemansharte. Want ondanks alles had ze ook zeemansbloed! En zeemansbloed verloochent zich nooit!

Nog een oogenblik aarzelde ze.

Maar Frans sloeg zijne armen om haar hals en drong vriendelijk:

— Toe moeder... ik zal zoo goed oppassen... toe moeder, laat mij gaan!

— Nu mijn kind, als vader er vrede mede heeft!

— Hoezee, hoezee! juichtte Frans. En dronken van vreugde wierp hij zich in den hoop jongens die zich voor de deur verzameld hadden bij 't hooren van 't groote nieuws, dat hun vriend terug was.

— Hoozee, hoozee, ik mag gaan varen!

— Wel, voor den drommel, de bengel is voor goed terug. We zullen er weer wat van beleven! kloeg buurvrouw Bet.

Maar de Zeekerksche jeugd dacht er anders over. In triomf voerde ze den teruggekomene het stadje rond.

— Wat is er toch gaande? vroeg Stoffel, een gepensionneerde loodsschipper.

— Ik mag naar zee! jubelde Frans.

— Is uw vader van gedacht verandert?

— Ja, ik ga varen!

— Dat is goed. 't Ware eene oneer voor de Janssen's, moest er een hunner zonen een landkrab blijven. En wat ze ook zeggen, jongen, uw hart klopt op de rechte plaats... maar eene waarschuwing... doe nooit meer uwe ouders verdriet aan!

— Liever sprong ik in de haven! verzekerde Frans.

— Vooruit dan maar! Er zit echt zeemansbloed in u!
En verder ging de bende. Joelend en juichend!

En toen de gemoederen wat bedaarden en Frans 't geval van den verklikker vertelde, riep Steven van den schoenerkapitein:

— Had ik den lafaard hier, ik stak hem met zijn hoofd in 't slijk van de haven... 't is juist laag water... en zijne beenen omhoog!

VIII.

Waarin Frans vertrekt.

Frans trof het. Dank aan Janssen's goeden naam, kreeg de knaap een plaatsje op een driemaster, welke een verre reis moest ondernemen. Aldus zou de jongen dra het zoet en het zuur van het vak ondervinden. Eerst werd hij zoo-veel als knechtje aan boord. Hij moest allerlei karweitjes verrichten: aardappelen schillen, schuren, dweilen, poetsen — de zeelui zijn zindelijk — teeren, touw uitpluizen, kalfateren en nog veel meer.

Eindelijk brak de zoo verlangde de morgen van het vertrek aan.

Frans bezat reeds een oliezak, waarin moeder zijn goed gepakt had. Vader had een zeemansuitrusting voor zijn zoontje gekocht en daar stond nu onze maat, in zijn mollevellen broek en blauwe trui, aan de voeten droeg hij ferme waterlaarzen en eene ronde muts, met twee lintjes achteraan, dekte zijn kroeskop.

— 't Wordt tijd! zei vader. Frans, zeg moeder goeden dag en dan gaan we naar boord.

Vrouw Adriana deed moeite om de tranen terug te houden. 't Mocht haar niet gelukken.

En hoe blij de jongen ook was, eveneens bij hem verschenen de waterlanders. Met onvaste stem, sprak hij:

— Dag, moeder; ik zal goed oppassen en veel aan u denken.

Vrouw Adriana omhelsde haar kind en hield het lang

en innig tegen hare borst geklemd. 't Was of ze nu, op 't uiterst oogenblik, haar zoon nog uit de klauwen der trouwelooze zee terug houden wilde.

— Kom ! riep vader, die reeds aan de deur stond. Het schip mag niet wachten.

Moeder sprak niet; er was iets in hare keel geschoten. Ze nokte en half onwillig liet ze haar jongen los.

— Moeder, beste moeder, tot weerziens, sprak Frans nog. En toen snelde hij vader, die al de straat op was, achterna.

— Men zal hem wel rap van boord jagen! riep lange Bet, die immers alles zien moest, wat er voor haar deur gebeurde.

Stoffel, de gepensioeneerde loodsschipper hoorde die woorden, en zijn kort steenen pijpje uit den mond nemende, zei hij kalm:

— Vrouw, uw Stan, kan tegen hem niet op. Wat een flinke zeemansknaap! Ik moet hem zien vertrekken, waarachtig dat moet ik!

En op een sukkeldrafje liep hij naar de haven.

't Was bedrijvig op den driemaster, de matroosjes verrichtten haastig hun werk; beenhouwer, bakker en winkelier brachten proviand voor de reis.

Aan de kade stonden vrouwen en kinderen.

— Daar is Frans! riep een knaap. Ha, die geluksvogel, hij mag gaan varen.

— Frans, Frans! klonk het in koor.

't Gelaat van Janssen's zoon straalde van vreugde. Rap drukte hij zijne kameraden de hand.

— Aan boord! zei vader.

— Frans, nu opgepast! vermaande Stoffel. Janssen er steekt een zeeman in uwen oudste.

't Uur van afscheid sloeg.

De loods drukte zijn zoon de hand. En zijne stem beefde, toen hij zei:

— Dag Frans! Goede reis en maar flink uw best gedaan! Dag jongen.

— Dag vader... ik beloof u dat ik me beteren zal. Dag Wouter... groet moeder nog eens van mij...

Er nokte iets in de keel van onzen maat. Vlug wipte hij de plank over op 't schip. De touwen werden weinigen tijd later losgegooid. Het vaartuig dreef statig de haven uit.

De knapen op de kade wuifden met hunne doeken en mutsen, en 't daverde van hun hoezee-geroep.

— Janssen men doet uw zoon uitgeleide, merkte Stoffel lachend op.

— 'k Hoop maar, dat hij zijn woord houdt en een ander leven begint.

Frans leunde over de verschansing. Hij staarde naar het kleine stadje. Hij dacht aan zijne moeder. O! hoe innig beminde hij haar; hij gevoelde 't nu meer dan ooit. En hevige wroeging, over al 't leed haar berokkend, kwelde zijn hart.

— Maar 't zal anders worden! sprak hij in stilte.

— Frans, jongen, het werk wacht op u, zei de kok, die hem op den schouder tikte. We moeten deze middag eten. Aardappels schillen, maat!

Neen hij was niet aan boord voor een plezierreisje. Er viel hier te werken. De knaap begon met goeden moed.

De driemaster steyende naar 't Engelsch Kanaal.

Frans gevoelde zich al seffens thuis aan boord.

Hij werd allemansvriend. Maar bij 't afluisteren der gesprekken, ontdekte hij, hoe dom hij nog was.

— Had ik toch maar beter mijn best gedaan bij meester David! zei hij zuchtend. Nu heb ik waarlijk nog te leeren, wat een jongen als ik reeds lang kennen moest. Ik zal den magister om eenige boeken vragen en trachten mij zelf zooveel mogelijk te bekwamen.

IX.

Waarin we nieuws hooren.

Twee jaren waren voorbijgegaan.

Van den Zeekerkschen toren klonken acht zware slagen.

De enkele olielampjes, waarmede de straten van het stadje verlicht werden, konden de duisternis niet verdringen.

Maar de jongeling, die met een zak op den rug, zich over 't kerkplein spoedde en dan de Hoogstraat introk, kon zijn weg in den donker wel vinden.

Frans Janssen — want hij was de wandelaar — kwam na eene afwezigheid van twee jaren in zijne geboorteplaats terug.

Hij keerde weer van Australië, of liever gisteren was hij te Antwerpen afgemonsterd en kwam nu van de laatste stad naar Zeekerk.

Met een kloppend harte bleef hij voor de welbekende woning staan. Diepe ontroering greep hem aan. Zes en twintig maanden weg! 't Was een lange tijd.

Bet kwam op straat.

— Ze moet mij niet 't eerst zien, dacht Frans en hij opende haastig de deur.

Vader was thuis; de zoon vernam zijne stem. En die zoete klanken... neen, neen, hij kon niet langer in de gang toeven... hij moest naar binnen.

— Moeder... vader... Wouter!

— Wel, allemachtig, dat is Frans! riep de loods.

— Frans, Frans! stamelde vrouw Adriana, haar kind aan 't hart drukkende.

— Frans! juichte Wouter, en hij sprong zijn broer op den rug.

Treffend wederzien na zulk een lange scheiding.

— Hoe gelukkig en dankbaar ben ik, u allen gezond weer te vinden! jubelde de jongen toen hij eindelijk gezeten was.

— Wel, wat zijt gij gegroeid! riep vader, ge steekt al een kop boven mij uit.

— En welk eene frissche kleur! sprak moeder. 't Goede mensch weende en lachte tegelijk.

— Geen tien minuten geleden, hebben wij nog over u gesproken, zei ze.

— Natuurlijk, merkte de loods lachend op, moeder sprak minstens ieder kwartier over u. Ze heeft u, zoo niet in levende lijve, dan toch in den geest vergezeld naar Afrika en Australië.

't Was feest dien avond.

Wouter had al gauw de blijde tijding bij de vrienden en kennissen verkondigd. En nu stroomde de woning vol.

— Al die drukte voor zoo'n nietdeug! zei lange Bet hoonend. 't Is of de keizer van China zich in Zeekerk bevindt.

Meester David, tot wien de lange vrouw deze woorden richtte, antwoordde:

— Frans wordt tegenwoordig zeer geacht te Zeekerk.

— Hebt gij dan al den last dien hij u berokkende vergeten? Mijn Stan was toch veel braver.

— Frans was een ondeugd, dat is waar. Hij heeft veel kwade poetsen uitgehaald, waarover hij nu spijt gevoelt. Mij heeft hij menigen keer in een boozen luim gebracht. Ik moet er bij voegen, dat hij zijn berouw betuigde.

— Schoone woorden, vleierij! riep Bet verachtelijk.

Ik heb Frans nog nimmer iemand hooren vleien. En schoone woorden spreken, och neen, daar moet ge hem evenmin voor hebben. Maar, Bet, schoone daden verrichten, dat heeft hij meermalen gedaan.

— Daarvan heb ik nimmer gehoord!

— Neen, de knaap liep er niet mede te koop. Maar alles kwam uit, toen hij naar zee ging. Voor de oude Mina sprokkelde hij 's winters hout. Boer Vliegert's kind redde hij uit eene diepe kreek. De mand van den kreupelen leurder Michiel heeft hij honderden keeren een uur ver gedragen. En nog veel meer! Maar de jongen pochte er niet op; hij deed 't goede om 't goede. Nog eens, 't was een rakker, een straatslijper... maar de waarheid boven alles... hij bezat een gouden hart. En nu hij wijzer geworden is, ben ik overtuigd, dat hij een rechtschapen man wordt evenals zijn vader.

— Zijn vader! Och, meester uwe zinnen zijn in de war! Maar zoo is het nu altijd. 't Kromme spreekt men recht en 't rechte krom. Niemand zal ooit mijn Stan prijzen.

— Dat geloof ik waarlijk wel, Bet. Let maar eens goed op uw zoon!

— Wat hebt ge van hem te zeggen!

— Men fluistert rare dingen, onder meer, dat hij wel eens voor strandputter durft te spelen, dat hij rooft en steelt.

— Dat zijn gemeene leugens!

— Ik hoop het, maar vrees.

— 'k Zal er de politie over spreken. Zoo lasteren gaat alle perken te buiten!

— In uwe plaats liet ik 't gerecht buiten die zaak. Liever poogde ik Stan op een beteren weg te brengen. Waarlijk, Bet, 't gaat verkeerd met hem.

En de magister, eene hevige twist vreezende vervolgde zijn weg.

Waarin we zeemansgesprekken afluisteren.

Frans was sedert eenige dagen thuis.

Op zekeren namiddag, tegen 't vallen van den avond, zei hij tot vrouw Adriana:

— Moeder ik ga eens tot aan de haven. Er waait eene stevige bries en 'k wil toch zien, wat dat weer worden zal.

— Toch geen storm hoop ik! Vader is op zee.

— Ja, moeder wij mogen van wat wind niet vervaard zijn. Op onze terugreis stoof het ook. Ons vaartuig was soms geheel onder water en dan weer huppelde het als... ja wat zal ik zeggen... als de veulens bij boer Roms in de weide. En toch moest ik dan dikwijls den mast in.

— Zwijg toch, Frans!

— Och, men wordt alles gewoon. Nu, moeder, tot straks.

De jongeling verliet de woning en wandelde op zijn gemak naar de kade. Daar stonden nog veel varensgezellen, visschers, schippers, loodsen.

— Maat, we zullen er van krijgen! sprak Stoffel, toen hij zijn jongen vriend ontwaarde.

— Zoudt ge denken?

— Ik weet het zeker. Trouwens zie zelf maar eens naar de lucht. En de wind wordt ieder oogenblik sterker!

— Ik heb een storm meegemaakt in de golf van Bis-

— Ja, daar kan het leelijk spoken. Ik weet er ook van caye, vertelde de loodsenzoon.
mee te spreken.

— En mijn broer vond er zijn graf, zei een visscher op

sombereren toon. Doch 't zal hier vannacht ook erg genoeg zijn.

De mannen bleven aldus over het weer babbelen, tot ze een jongeling bemerkten, die langs het strand wegtrok en wiens verschijning het gesprek veranderde.

— Daar gaat hij weer! riep Stoffel verachtelijk uit.

— Ah, Stan van de lange, magere Bet! zei Frans. Men zegt, dat hij de zee schuimt!

— Men zegt het niet alleen, maar 't is zoo! verzekerde een loods. Ik heb dien kerel nooit vertrouwd. En zijne moeder denkt, dat ze den braafsten jongen van Zeekerk bezit.

— Spreek geen scheef woord over Stan, dat zij het hoort, viel Stoffel in. Ze zou u in 't haar vliegen. Dan begint ze te razen en te schelden en steekt daarbij haar scherpen neus zoo ver vooruit, dat ge vreest er u aan te kwetsen. 't Is altijd mijn Stan hier, mijn lief kind daar en onder de hand spuwt ze haar gal op alle andere knapen.

— Mij heeft ze nooit kunnen verdragen, hernam Frans. En wel honderd keer voorspelde ze, dat ik voor galg en rad opgroeide.

— Nu gij waart ook juist geen heilig boontje, merkte een visscher op. Nog vermis ik een lang touw, dat gij voorzeker binnengepalmd hebt.

— Maarten, dat is niet waar! riep de loodsenzoon op heftigen toon. Ik beken, dat ik een deugniet was en nu betreur ik het. 't Ware wel dubbel zoo goed geweest, hadde ik mijne ouders wat minder verdriet aangedaan. En van mijn slecht gedrag in de school, ondervind ik nog altijd de schadelijke gevolgen. Doch stelen heb ik nooit gedaan, neen nooit, daar verpand ik mijn woord op. Ook vraag aan alle jongens of ik ooit mijn woord schond. Ook kwam ik altijd voor de waarheid uit. Dat kunnen mijne maten getuigen.

— Recht door zee, zoo behoort het ook, vooral bij een

varensgezel! betuigde Stoffel.

— Frans ge moogt niet boos worden! hernam Maarten haastig. Ik meende dat zoo erg niet.

— Ik haat alle slinkschheid. Nog eens, ik heb menigen keer mijne ondeugende streken verwenscht. En toen ik op mijne reis de nachtwacht had en op het dek heen en weer stapte, dacht ik dikwijls aan mijne moeder, die veel om mijn slecht gedrag geweend heeft. Toen sloeg ik mij voor den kop en zei tot mijn eigen: Ge verdient zulk eene brave moeder niet!

— Bravo! riep Stoffel, 't Is een goed kind, dat zijne ouders eert.

— Om over wat anders te spreken, begon Maarten weer, zijn alle visschers binnen?

— Japik was alleen nog buiten, maar daar komt hij juist in de haven! riep een loods. 't Is beter aan de kade dan op zee met zulk een weer. Frans, jongen, uw vader zal er ook van krijgen. Eergisteren is de kotter vertrokken, nietwaar?

— Ja! Ze schommelen nu in 't Engelsch Kanaal. Mogelijk heeft hij reeds een schip vast. Maar met zoo'n weer zal het een zware karwei zijn, het binnen te loodsen.

— Hij deed verstandiger 't ruime sop te houden, beweerde Maarten.

— Och, dat gaat altijd niet, wedervoer Stoffel. Toen ik nog bij 't vak was, lagen wij op een avond, zoo onstuimig als deze, in 't Engelsch kanaal. We stonden over de verschansing te leunen, toen we een zeil in 't zicht kregen. Spoedig de verrekijsers en ja 't schip seinde om een loods. Wij in de kajuit en rap de teerlingen geworpen om 't vaartuig binnen te brengen. 't Lot viel op mij. Men roeide mij weg en ik klom aan boord van den Engelschen driemaster. Ik nam 't bevel van den kapitein over en wij stевenden herwaarts.

Maar ondertusschen werd de bries een storm en de

storm een oorkaan. Drommels wat een weer was dat!

Tegen den morgen kwam de kapitein op de brug. De kerel was dronken. Welk eene onverantwoordelijkheid, niet waar?

— Loods! brabbelde hij met zijne dubbele tong, zijn we er haast?

— We blijven buiten, zei ik boos. Met zoo'n storm.

Ik bleef natuurlijk buiten. Tegen den noon van den volgenden dag bedaarde het weer en toen bracht ik mijn schip behouden in de haven.

En weet ge wat we 't eerst van al zagen? Een schoener, die op de noorderpier vastzat. Hij had ook getracht binnen te loopen. Met de grootste moeite werd de bemanning gered.

Ondertusschen was de kapitein nuchter geworden. Hij vernam de schipbreuk en schrok bij de gedachte, dat dit lot ook het onze had kunnen zijn.

Met tranen in de oogen bood hij mij zijne verontschuldigingen aan.

Ik drukte hem de hand — waarom zou ik mijn boos gezicht gehouden hebben — doch fluisterde hem in het oor:

— Kapitein, smijt uwe rhum — brandewijn — whiskey en andere duivelsche flesschen over boord.

Zoo hoort ge, eindigde Stoffels, dat een loods ook rare ontmoetingen hebben kan. Maar nu ga ik eens naar huis zien, of moeder de vrouw reeds de koffie gereed heeft.

Spoedig was de kade zoo goed als verlaten.

XI.

Waarin eene stoutmoedige en kloeke redding beschreven wordt.

't Stormde.

De wind huilde en van achter de duinen stegen allerlei geluiden op.

De golven beukten het strand; eene hevige branding stond op de kust; het water der haven overstroomde de kade en de menschen hadden de keldergaten opgestopt. Wie dit verzuimde, mocht er zich op voorbereiden, morgen te moeten pompen, en met kuipen of emmers te sleuren.

Frans Janssen sliep als eene roos. Het hinderde hem niet, dat de wind rond het huis gierde en de ruiten van zijne slaapkamer rinkelen deed.

Het huilen der zee was zoo dikwijls zijn wiegelied geweest, toen hij op den machtigen Oceaan zwalkte. De golven rolden en wentelden en keerden nu ook, doch niet tegen zijn schip, maar op de duinen sloegen ze in wit schuim uiteen.

Als het stormde, dan sliep hij nog eens zoo vast.

Vrouw Adriana waakte. Met gevouwen handen en wijd geopende oogen lag zij op haar leger... doch hare gedachten waren op de huilende, kokende zee... daar waar haar echtgenoot, de vader van haar kinderen, op een notendopje misschien met den dood worstelde.

Plotseling schrok ze op. Hoorde ze daar niet een schot?

Of was 't gedommel van den wind? Neen, neen, weer klonk een schot... een noodsein wellicht in doodsangst afgevuurd door zeelieden, die in gevaar verkeerden.

't Volgend oogenblik stond vrouw Adriana bij het bed harer zonen.

— Frans, Wouter, sta op... er is een schip in nood... Frans, Wouter...!

De oudste ontwaakte.

— Moeder! riep hij verrast en nog slaperig.

— Frans, ik heb een noodshot gehoord... er moet een vaartuig gestrand zijn.

De flinke jongeling sprong op den vloer.

— Ha, ik hoor het ook! riep hij driftig.

Snel stak hij zich in zijne kleeven en weldra rende hij de straat op.

Hij moest stil staan. Een rukvlaag wierp hem schier omver. Maar hij worstelde voort.

Frans, zijt gij het? klonk eene stem.

— Ja, Stoffel, hebt ge ook het schot gehoord?

— Niet een, maar wel drie. 't Gevaar moet groot zijn, en de kans op redding is zoo klein!

— We zullen zien! mompelde de jongeling. Stoffel, vervolgde hij, laat ik u een arm geven. Wat een schrikkelijke wind.

— Ik kan nog wel op mijn eigen beenen staan, jongen. We zijn haast op de kade.

Van alle kanten kwam er volk.

Ginds boven de zee verhief zich plotseling eene blauwe vuurpijl.

— 't Zit op de Meeuwenbank! riep Stoffel. Ziet gij de noodlantaarn? Arme kerels, ge zijt op eene leelijke plek verzeild!

— Ze moeten gered worden! schreeuwde Frans Jansen en de stem van den zeventienjarigen jongeling klonk fors en krachtig boven 't gehuil der golven.

— Ge spreekt goed, hernam Stoffel. Maar niemand kan de ongelukkige kerels bereiken.

— En toch moet het! riep de loodsenzoon ten tweeden male.

Rombouts, 't hoofd van den reddingsdienst gaf bevel de boot uit te zetten.

Eene kleine sleepboot lag met stoom op. Immers altijd, maar te meer nog in zulk weer, diende men voorzorgen te nemen.

De reddingsboot werd aan het stoomscheepje bevestigd.

— Maarten, vroeg Frans aan den visscher, mogen wij uw blazersschuit ook aan de sleepboot vastbinden?

— En waarom?

— Ik heb een voorgevoelen, dat de reddingssloep alleen niet voldoende zal wezen.

— Jongen, jongen, 't is een gevaarlijk werkje.

— Ik weet het, antwoordde de loodsenzoon kalm. Maar mogen daarom gindsche menschen verdrinken? Gij moet zelf niet meegaan; daar staan vijf kameraden gereed.

— Als de jongeren zulk een voorbeeld geven, wil ik niet ten achter blijven! riep de visscher. Vooruit, aan boord en doen we wat mogelijk is.

— Frans! klonk het gillend.

De jongeling keerde zich om.

Daar stond zijne moeder. Hare lange haren wapperden in den wind. En bij 't licht der toortsen, door de mannen van den reddingsdienst aangestoken, bemerkte Frans dat haar gelaat hevige angst en onrust teekende.

— Moeder, gij hier! riep hij verrast.

— Ik ried uwe bedoeling, Frans! Ga niet mee, blijf hier... denk aan mij... uw leven is in gevaar... hoor hoe 't stormt!

— En de ongelukkigen op de Meeuwenbank, moeder?

— Frans, Frans!

— En zoo vader eens aan boord ware... en verdrunk. Ik weet het, vader kan niet aan boord zijn, nu niet, maar morgen, de volgende week, zou hij ook in nood kunnen verkeerén. En als de menschen aan wal hem dan aan hun lot overlaten? Moeder, eveneens ik kan zulk een lot treffen. Niet waar moeder ge laat mij gaan... neen, ge houdt mij niet langer tegen?

— Frans... welnu... ga!

— Ik vergezel u! riep Wouter.

— Neen, wedervoer de oudste, 't is uw plicht bij moeder te blijven. Zorg voor haar! Tot straks!

Tot straks! Ach, moeder gevoelde een scherp wapen in haar harte dringen...; tot straks! En wat...

Zie daar snelde Frans heen, driftig sprong hij op Maartens schuit, die tegelijk met de reddingssloep door 't sleepbootje buiten de haven gebracht werd.

— Wat een flinke gast! zei Stoffel, op Janssens zoon doelende. Een edel, trouw zeemanshart.

De golven sloegen wild tegen en over de ranke vaartuigen.

't Was een worstelen en zwoegen om op zee te geraken.

— We beproeven 't onmogelijke! riep Rombout. We moeten terugkeeren en tot morgen wachten.

— De sleepboot wendde het roer.

— Wat is dat? vroeg Frans, die in het tweede scheepje was. De reddingsboot keert terug. Ah, Rombout denkt dat het eene onmogelijkheid is de arme kerels van hun wrak te halen.

— We zullen tot morgen wachten! schreeuwde Rombout.

— Tot morgen! mompelde Janssen. Maar dan is het te laat. Gooi los, dat touw! bulderde hij. Als gij het opgeeft, doen wij het, nietwaar gezellen?

— Ja! donderde het. Ja, Ja!

De twee eerste vaartuigen keerden terug. De visschersschuit vervolgde haar moeilijken tocht.

Maarten heesch het zeil en Frans hield het roer.

Daar stond hij, de ondeugende knaap van weleer, de stratenschrik... daar stond hij, met vastberadenheid op 't gelaat... met de oogen starende naar het licht, het noodsein, ginds op de huilende zee. Ginds bevonden zich naasten in doodsgevaar... en zij moesten gered worden.

Wind en golven bestookten het kleine vaartuig, geeselden de bemanning 't gelaat als met striemende zweepslagen... sneed hen soms den adem af... verstikte hen schier.

En toch volhouden.

— Frans, we zullen er niet geraken! riep Maarten.

— We moeten! Vooruit, we winnen! klonk het antwoord.

Zijn arm was verlamd door het stevig omklemmen der roerstang... toch volhouden!

De schuit scheen een speelbal der golven... werd opgeheven en neergesmaakt, helde vervaarlijk terzijde... lag soms bijna met de kiel naar boven... toch volhouden!

Volhouden, volhouden!

En ze hielden vol de kloeke helden der kust.

Met den zuidwester over den forschen kop, de oliejas stijf om 't lijf, den reddingsgordel rond de borst, de waterlaarzen tot aan de knieën opgetrokken... zoo worstelden de maten tegen de woedende elementen.

't Was of de zee nog sterker hilde, nu men haar den buit ontrukken wilde.

De opoffering werd beloond.

De schuit genaakte het wrak. Aanleggen was onmogelijk, want 't kleine vaartuig zou tegen 't gestrande in splinters geslagen worden.

Men trachtte eene lijn uit te gooien, maar de wind voerde haar mee.

— We zullen langs uw schip varen, riep Maarten. Springt over, zoo uw leven u lief is.

De schuit dreef zoo dicht langs het wrak, dat de schipbreukelingen konden overspringen. Sommigen vielen in zee, doch werden door de redders gegrepen en aan boord geheschen.

— Naar land terug! gebod Maarten.

— Wacht ! kreet Frans. In den mast hangen nog noodseinen.

— Wat geeft dat?

— Wel misschien zullen anderen, van voorbijvarende schepen, die opmerken en pogingen wagen om bijstand te verleenen. Dan begeven ze zich noodeloos in groot gevaar. En dat mag niet! Zeil nog eens langs het wrak!

Maarten voldeed aan 't verzoek.

De loodsenzoon deed een vervaarlijken sprong... kwam op 't gestrande schip terecht... haalde de lantaarn naar beneden... en hield zich gereed den doodensprong te herhalen, toen een gekerm zijne ooren trof.

— Ligt daar nog iemand? tierde Frans.

— Help, help!

De jongeling zag scherp toe. Waarlijk een man zat op 't overspoelde dek met den rug tegen een kombuis.

— Spoed u, volg mij! kreet Frans.

— Ik durf niet!

De loodsenzoon trachtte den ongelukkige vast te grijpen. Deze stond op... maar bij het zien der woedende golven deinsde hij terug.

Doch Frans gaf hem een geweldigen duw, roepende:

— Daar komt er nog een! Grijpt hem!

De schipbreukeling stortte in zee, maar werd door een vaardige hand opgetild en in den blazer gehaald.

Frans sprong haastig bij zijne makkers terug.

— Nu naar Zeekerk! jubelde hij.

XII.

Waarin we vernemen, hoe Frans in triomf naar huis gebracht en gevierd wordt.

Met hevige teleurstelling zagen de menschen op de kade de sleepboot en de reddingsboot terug keeren.

— 't Is eene nuttelooze waaghalzerij! riep Rombout.

— En waar is de blazer! vroeg een uit den hoop.

— Frans Janssen wil toch naar het wrak zeilen. Hij en zijne makkers, met visscher Maarten aan 't hoofd, zoeken hun dood.

— Wel drommels, kreet Stoffel, de jongeren maken de ouderen beschaamd. Wat een parel van een zeemanskind!

In hevige spanning werden de komende dingen verwacht.

Onrustig zat vrouw Adriana in hare woning.

Traag kropen de uren voort. Hoe schrok zij toen Wouter haar 't nieuws van den terugkeer der reddingssloep vertelde.

— Frans is te roekeloos! kloeg moeder.

— Ieder spreekt over hem! riep de broeder in vervoe-
ring uit. Men zegt, dat hij de beste zeeman van de stad is. Moeder, ween maar niet. Hij zal wel terug komen en de schipbreukelingen meebrengen ook. Stoffel is er van overtuigd.

Wat er in het hart van Janssens echtgenoot omging, is niet te beschrijven!

Eindelijk lichtte de morgen... de morgen van een nieuwen dag— een onheilsdag; een dag, die steeds een droevige herinnering blijven zou?

Schrikkelijke onzekerheid!

— Moeder, daar zijn ze, daar zijn ze!... jubelde Wouter, de woning binnenstormende. Frans staat aan 't roer en ze hebben de schipbreukelingen mee. De schuit zit bomvol. Kom spoedig naar de haven!

De loodsenvrouw sprong op! Met vlugge schreden volgde ze haren zoon. Tranen van vreugde liepen over hare wangen. Gansch haar lichaam trilde. Ze moest hare oogen afvegen om te kunnen zien. Ja, daar naderde de schuit en die flinke gast ginds achterin... 't was haar kind!

Frans Janssen boog zich over den man dien hij van 't wrak oered had en in wien hij een der leeraren van zijne vroegere kostschool herkende.

— Mijnheer, sprak hij, we varen behouden de haven binnen. Ik hoop niet, dat ge 't zeeyolk nog ongemanierd en onbeschaafd zult noemen, zooals ge eens in de les deedt. Maar, mijnheer, ik denk er niet meer aan. Mijne moeder zal u gastvrij ontvangen en verplegen.

De kranige redders werden met een luid gejubel begroet. Vele armen strekten zich uit om de schipbreukelingen aan te nemen en naar eene herbergzame woning te geleiden.

— Hij was de ziel van alles, zonder hem zouden we er niet gekomen zijn! riep Maarten op den loodsenzoon wijzende.

— Hoezee voor Frans Janssen! Hoezee! daverde het over de Zeekerksche kade.

— Frans.

— Moeder!

En moeder en zoon vielen in elkanders armen.

Menige ruwe zeebonk veegde in stilte een traan weg, bij 't aanschouwen van dit roerend tooneel.

— Die heer moet met ons mee! sprak Frans, den leeraar aanduidende.

— Hoezee voor Frans Janssen! klonk het weer.

En in triomf droegen de juichende burgers den loodsen-zoon op hunne schouders naar huis.

Wat er in vrouw Adriana's hart omging!

De onderwijzer stapte tusschen zijne moeder en zijn broeder.

En lange Bet, die anders altijd aan de deur stond, bleef nu binnen.

— — — — —

Drie dagen later keerde loods Janssen van zijne reis terug.

— Mijne hartelijke gelukwensen! riep de burgemeester reeds uit de verte, toen hij den zeeman in de straat ontwaarde.

— Wat is er nu weer aan 't handje! monkelde de loods. 't Is toch mijn naamdag niet!

De magistraat trad op den zeeman toe en drukte hem innig de hand.

— Weet ge dan nog niets! vroeg hij, de verwondering op Janssens gelaat lezende. Uw zoon is een held.

En haastig vertelde de burgemeester 't gebeurde.

De loods bleef kalm, maar zijn gezicht straalde van vreugde.

Overgelukkig stapte hij naar huis. Hij trad recht op zijn zoon toe en gaf hem een stevigen handdruk.

— Zeelieden zijn niet rijk aan schoone woorden, zei hij. Maar Frans ik ben fier op u!

Ja nu had de loods ander nieuws van zijn jongen gehoord bij zijn terugkeer.

— En hier is een der geredden, vertelde moeder. Een leeraar van de kostschool.

— Ik ben mijn leven aan uw zoon verschuldigd, sprak

de heer. Waarlijk nu zie ik in, dat ik hem verkeerd beoordeeld heb.

— Spreken wij niet meer over den vroegeren tijd, zei Frans. 't Is waar, eens was ik een deugniet, maar dat alles is nu veranderd. Vader, ge deedt wel, toen ge me naar zee liet gaan.

— Daar is 't uwe plaats, verzekerde de loods. Maar vertel eens wat over dat schip, mijnheer, vervolgde hij tot den leeraar. Hoe kwaamt gij aan boord?

— Ik was naar Engeland geweest, waar een mijner broeders woont. Ik keerde met een driemaster terug, die juist uit de kleine zeestad, de woonplaats van mijn broeder, naar ons land vertrok. We werden door den storm overvallen en uit den koers geslagen. Zoo geraakten wij op die zandbank. Gelukkig werd de geheele bemanning gered.

— Die is reeds vertrokken, zei vrouw Adriana, ze zijn allen hier geweest, om Frans te bedanken en schonken hem een prachtigen verrekijker en een kostbaar horloge als aandenken. Maar wat mij 't meest verheugt, is hetgeen de kapitein zei.

— En wat was dat? vroeg vader.

— Vrouwen en kinderen in Engeland zullen den naam van uw zoon zegenen! ging moeder voort. Ja, die gedachte verblijdt mij, omdat ik begrijpen kan, hoe gelukkig die vrouwen en kinderen zullen zijn, hun man en vader terug te hebben.

En met een blik vol edele fierheid zag ze haar kind aan.

— — — — —

Eenigen tijd later trad de burgemeester de woning van Janssen binnen.

— Hier heb ik wat voor u, Frans, sprak hij geheimzinnig.

— Voor mij, burgemeester?

— Ja, jongen, voor u, Frans Janssen. En ge hebt dat ruimschoots verdiend. Doe dit doosje maar eens open.

Frans deed het en voor zijne verwonderde oogen blonk eene zilveren medalie, met het opschrift:

«Voor Moed en Hulpbetoon».

— Wat beteekent dat? stamelde de loodsenzoon.

— Zulks beteekent, dat de koning u zijne hooge tevredenheid betuigen wil. Kijk maar eens aan de keerzijde, daar prijkt de beeltenis van onzen vorst.

— Maar burgemeester, visscher Maarten bestuurde

— En daarom werd hij ook beloond. Maar gij hielt er toch de redding?

den moed in, gij vuurdet de anderen aan?

Wat gevoelde vrouw Adriana zich fier! Dat was iets anders dan een plakkaat bij de poort van het gerechtsgebouw in de stad, waarvoor zij vroeger zulk eene angst koesterde!

Na het vertrek des burgemeesters, sprak vader:

— Och, Frans, die dingen zijn wel aardig, ik heb er ook, maar leg de medalie in de schuif, jongen. De ware belooning is, wat ge hier gevoelt. En de loods drukte op zijn hart.

Het gansche stadje verheugde zich met de onderscheiding, welke den moedigen redders te beurt was gevallen.

Slechts lange Bet betuigde hare ontevredenheid.

— Waar moet het heen, sprak ze, als boeven gelijk hiernaast nu al eereteekens krijgen!

Frans volgde vaders raad. Maar moeder Adriana trok dikwijls de schuif open om de medalie te bezien. Dan schoten de tranen haar in de oogen. Ze was fier op haar zoon; doch de nederige vrouw dacht er nimmer aan, dat hare teedere, opofferende moederliefde het kind op den goeden weg leidde... dat haar liefderijk beeld hem in de verre, vreemde steden voor allerlei, wat niet deugt bewaarde... dat haar invloed voor hem de heilzaamste gevolgen uitoefende.

BESLUIT.

Vele, vele jaren waren verloopen.

Een flinke zeeman, met een door de zon gebruind gelaat, stond voor de woning, waar eens loods Janssen woonde.

Hij klopte op de deur. Een meisje van een achttal jaren opende. Verwonderd zag ze naar den bezoeker en riep toen verrast:

— Gij zijt oom Frans. Ik herken u van het groot portret dat in de kamer hangt.

— En gij zijt mijn nichtje Adriana! hernam de zeeman, het meisje kussende, dat het klonk. En is vader thuis?

— Dat is de stem van Frans! klonk het in de gang.

— Wouter, jongen, hoe gaat het?

— Frans, Frans, wat ben ik blijde u weer te zien. 't Was alsof ge den weg naar Zeekerk vergeten waart. Maar kom binnen, broeder, ge zijt natuurlijk thuis hier. Maria, vervolgde Wouter Janssen, die nu zelf loods was, tot zijne vrouw, Maria hier is Frans. Hij heeft ons nog niet geheel en al vergeten.

— Vergeten, hernam de teruggekeerde, zijne schoonzuster hartelijk begroetende, ik u vergeten? Geloof me, dat ik vurig wenschte eens naar Zeekerk te komen, maar ge weet ons beroep laat ons niet altijd toe, ontworpen plannetjes uit te voeren.

Een knaapje van drie jaren trippelde in de kamer.

Eenigszins angstig zag het naar den vreemden man op.

— Dat we ook aan u dachten, sprak Wouter, bewijst u den naam van onzen kleinen snuiter. Hij heet Frans. Kom, ventje, zeg uw oom een goeden dag.

Weldra knoopten de broeders een levendig gesprek aan.

— Veel nieuws moet ik u niet vertellen, zei Frans. Ge weet, na de redding der schipbreukelingen bij mijne eerste thuiskomst, werd mij eene plaats aangeboden door eene Engelsche reederij.

— Ja, 'k herinner me dat wel; 't was op aanbeveling van den Britschen kapitein, dien ge met zijne bemanning van de zandbank haaldet.

— Welnu, ik werd op een schoolschip geplaatst. Ik had natuurlijk nog veel te leeren. Eindelijk behaalde ik den graad van stuurman. Als eerste officier deed ik vele reizen. Eenige maanden geleden benoemde de reederij mij tot kapitein van «The City of Porthmouth», eene flinke stoomboot. Ze ligt nu in het dok te Liverpool, om eens nageezien te worden. En van deze gunstige gelegenheid maakte ik gebruik, om eens naar Zeekerk te komen.

— 't Werd hoog tijd ook! verzekerde Wouter. Na moeders dood, zijt ge hier niet meer geweest.

Frans' gelaat verduisterde gedurende eenige oogenblikken.

— Gelukkig kon ik toen overkomen, hernam hij ondroevigen toon. Nog steeds ben ik blijde, moeder toen bij kennis aangetroffen te hebben. Hare laatste woorden komen mij bijna dagelijks voor den geest.

— Frans, ge zijt een brave zoon, aldus sprak ze.

— Ja, en die uitroep sneed mij door 't harte. Toen ik een knaap was, heb ik moeder veel verdriet berokkend. Later begreep ik dat zoo wel. En had ik toen kunnen herbeginnen! Moeder vreesde dat ik den verkeerden weg zou opgaan.

— En daarom was ze zoo verheugd, toen het anders

bleek, hernam Wouter.

— Moeder heeft vader niet lang overleefd.

— Sedert den vreeselijken dag, toen de kotter met man en muis verging, werd moeder stiller dan ooit. Ze treurde over vader en werd bovendien door schrikkelijke angst gekweld, dat gij en ik hetzelfde lot zouden deelen.

— 't Was eene schrikkelijke tijding! zei Frans. Ik las 't ontzettend nieuws in een Engelsch dagblad. De letters schemerden voor mijn oogen. Ja, Wouter, er geschieden drama's in een zeemansfamilie. Plotseling dacht ik aan vader... worstelend met den dood... zich vastklampend aan een drijfhout... en dan... waarlijk ons bedrijf is soms noodlottig!

— Maar zoudt gij uw beroep willen opgeven?

— Neen, volstrekt niet! Zeemansbloed kan zich nimmer verloochenen.

Maar laten we van dit onderwerp afstappen. We jagen Maria den schrik op 't lijf. Vertel mij eens wat nieuws.

— Och, in Zeekerk gebeurt er al niet veel. Stoffel is overleden, dat weet ge zeker wel. Om zoo te zeggen is hij gezond gestorven, uitgeleefd, gelijk de doctors dat heeten. Onze vroegere kameraden zijn meestendeels loods geworden. Pieter Vlaks, de lange, zooals we hem noemden, is helaas! ook 't hoekje om. Verdronken in 't Engelsch Kanaal. 't Bootje, waarin men hem van den kotter naar een schip roeide, sloeg om. Arme kerels!

— Verdronken allen?

— Ja, de loods en de roeiers.

— Wat is er van Stan geworden? vroeg Frans.

— Stan van lange Bet, hij zit in de gevangenis!

— Wat!

— Veroordeeld voor diefstal. Hij schuimde de zee. Men koesterde reeds langen tijd kwaad vermoeden, maar op zekeren dag, na een storm, kwam een lijk, dat onder 't duin begraven lag, bloot. Stan werd ondervraagd. Eerst

loog hij, maar toen bleek, dat de schelm een schipbreukeling uitgeplunderd had. Lange Bet ging geweldig te keer, toen men haar zoon weghaalde. Ze schold de politie uit en bezwoer bij hoog en laag, dat de schurk een brave man was. Bet is eenige jaren geleden in 't armenhuis gestorven.

We hebben nu betere burenen: visscher Maarten en zijne vrouw, twee gelukkige oudjes, die van hunne duitjes leven.

Beide broeders spraken nog geruimen tijd samen.

— — — — —

De avond was aan 't vallen.

Een man stapte langs de graven op 't kerkhof. Eensklaps bleef hij geroerd staan. Eene eenvoudige zerk dekte de groeve van Janssen's echtgenoot.

— Moeder, sprak Frans, want hij was de eenzame wandelaar, moeder nooit zal ik u vergeten! Gij hebt mij den goeden weg gewezen... uw teedere liefde behoedde mij voor het kwaad... uw beeld bemoedigde mij... uwe nagedachtenis zal mij immer heilig zijn.

Lang bleef de zeeman bij het graf staan. En toen hij zich stil van den doodenakker verwijderde, rolde een groote traan over zijne gebruinde wang.